

14 Ιανουαρίου 1998 Α4-0005/99

ΕΚΘΕΣΗ

σχετικά με το περιβάλλον, την ασφάλεια και την εξωτερική πολιτική

Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων, Ασφάλειας και Αμυντικής Πολιτικής

Εισηγήτρια: η κ. Maj Britt Theorin

Συντάκτης γνωμοδότησης*:

Ο κ. Olsson, Επιτροπή Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Προστασίας των Καταναλωτών

(* Διαδικασία "Hughes")

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Σελίδα

Ιστορικό της διαδικασίας 3

A. ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ 4

B. ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ 14

Παράρτημα I: Πρόταση ψηφίσματος B4-0551/95 32

Γνωμοδότηση της Επιτροπής Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και
Προστασίας των Καταναλωτών* 33

(* Διαδικασία "Hughes")

Κατά τη συνεδρίαση της 13ης Ιουλίου 1995, ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου ανακοίνωσε ότι παρέπεμψε την πρόταση ψηφίσματος της κ. Rehn Rouva σχετικά με την πιθανή χρησιμοποίηση πόρων του στρατιωτικού τομέα για στρατηγικές στον τομέα του περιβάλλοντος (B4-0551/95) στην Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων, Ασφάλειας και Αμυντικής Πολιτικής και, για γνωμοδότηση, στην Επιτροπή Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Προστασίας των Καταναλωτών.

Κατά τη συνεδρίαση της 15ης Νοεμβρίου 1996, ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου ανακοίνωσε, κατόπιν αιτήματος της Διάσκεψης των προέδρων των επιτροπών, ότι δόθηκε στην Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων, Ασφάλειας και Αμυντικής Πολιτικής η εξουσιοδότηση να συντάξει έκθεση για το εν λόγω θέμα.

Κατά τη συνεδρίασή της στις 19 Νοεμβρίου 1996, η Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων, Ασφάλειας και Αμυντικής Πολιτικής όρισε εισηγήτρια την κ. Maj-Britt Theorin.

Κατά τη συνεδρίαση της 19ης Ιουνίου 1998, ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου ανακοίνωσε ότι η έκθεση θα εξεταστεί από την Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων, Ασφάλειας και Αμυντικής Πολιτικής και την Επιτροπή Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Προστασίας των Καταναλωτών σύμφωνα με τη διαδικασία Hughes.

Η Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων, Ασφάλειας και Αμυντικής Πολιτικής εξέτασε το σχέδιο έκθεσης κατά τις συνεδριάσεις της στις 5 Φεβρουαρίου 1998, 29 Ιουνίου 1998, 21 Ιουλίου 1998, 3, 23 και 28 Σεπτεμβρίου 1998, 13, 27 και 29 Οκτωβρίου 1998 και 4/5 Ιανουαρίου 1999. Η Υποεπιτροπή για την Ασφάλεια και τον Αφοπλισμό εξέτασε το σχέδιο έκθεσης κατά τις συνεδριάσεις της στις 5 Φεβρουαρίου 1998 και 3 και 23 Σεπτεμβρίου 1998.

Κατά την τελευταία ως άνω συνεδρίαση, η Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων, Ασφάλειας και Αμυντικής Πολιτικής ενέκρινε την πρόταση ψηφίσματος με 28 ψήφους υπέρ και 1 αποχή.

Έλαβαν μέρος στην ψηφοφορία οι βουλευτές Spencer, πρόεδρος· Theorin, εισηγήτρια· Aelvoet, André-Léonard, Barón-Crespo, Bertens, Bianco, Burenstam Linder, Carnero González, Carrozzo (αναπλ. Colajanni), Dillen, Dupuis, Gahrton, Goerens (αναπλ. Cars), Graziani, Günther (αναπλ. Gomolka), Lalumière, Λαμπρίας, Pack (αναπλ. Habsburg), Pettinari (αναπλ. Imbeni, σύμφωνα με το άρθρο 138, παράγραφος 2, του Κανονισμού), Piha, Rinsche, Sakellariou, Salafranca Sánchez-Neyra, Shroedter (αναπλ. Cohn-Bendit), Schwaiger (αναπλ. Lenz), Speciale, Swoboda (αναπλ. Hoff), Tindemans, Titley και Truscott.

Η γνωμοδότηση της Επιτροπής Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Προστασίας των Καταναλωτών επισυνάπτεται στην παρούσα έκθεση.

Η έκθεση κατατέθηκε στις 14 Ιανουαρίου 1999.

Η προθεσμία για την κατάθεση τροπολογιών θα αναφέρεται στο σχέδιο ημερήσιας διάταξης της περιόδου συνόδου κατά την οποία θα εξετασθεί η έκθεση.

Α.
ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ

Ψήφισμα σχετικά με το περιβάλλον, την ασφάλεια και την εξωτερική πολιτική

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη την πρόταση ψηφίσματος της κ. Rehn Rouva σχετικά με την πιθανή χρησιμοποίηση πόρων του στρατιωτικού τομέα για στρατηγικές στον τομέα του περιβάλλοντος (B4-0551/95),
- έχοντας υπόψη τη μελέτη των Ηνωμένων Εθνών "Charting potential uses of resources allocated to military activities for civilian endeavours to protect the environment", (Ηνωμένα Έθνη A46/364, 17 Σεπτεμβρίου 1991),
- λαμβάνοντας υπόψη το ψήφισμά του της 17ης Ιουλίου 1995 σχετικά με τις "νάρκες κατά προσωπικού: ένα θανατηφόρο εμπόδιο στην ανάπτυξη" (),
- λαμβάνοντας υπόψη τα προηγούμενα ψηφίσματά του σχετικά με τη μη διάδοση των πυρηνικών όπλων και τις πυρηνικές δοκιμές καθώς και την έκθεση της Επιτροπής της Καμπέρα του Αυγούστου 1996,
- έχοντας υπόψη την ομόφωνη απόφαση του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη δέσμευση των κρατών που διαθέτουν πυρηνικά όπλα να διεξάγουν διαπραγματεύσεις για την απαγόρευσή τους (Advisory Opinion αριθ. 96/22 της 8ης Ιουλίου 1996),
- λαμβάνοντας υπόψη το ψήφισμά του της 19ης Απριλίου 1996 "επί της πρότασης απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση προγράμματος κοινοτικών διατάξεων για την προστασία των πολιτών" (),
- έχοντας υπόψη τα προηγούμενα ψηφίσματά του σχετικά με τα χημικά όπλα,
- έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα των διασκέψεων των Ηνωμένων Εθνών στο Κυότο το 1997 και στο Ρίο Ντε Τζανέιρο το 1992,
- έχοντας υπόψη την ακρόαση για το σχέδιο HAARP και τα μη θανατηφόρα όπλα την οποία συνεκάλεσε η Υποεπιτροπή για την Ασφάλεια και τον Αφοπλισμό της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων, Ασφάλειας και Αμυντικής Πολιτικής, στις Βρυξέλλες στις 5 Φεβρουαρίου 1998,
- έχοντας υπόψη το άρθρο 148,
- έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων, Ασφάλειας και Αμυντικής Πολιτικής και τη γνωμοδότηση της Επιτροπής Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Προστασίας των Καταναλωτών (A4-0005/99),

(¹) EE C 183 της 17.7.95, σελ. 47, (A4-0149/95)

(²) EE C 141 της 13.5.96, σελ. 258, (A4-0100/96)

A. διαπιστώνοντας ότι το τέλος του ψυχρού πολέμου επέφερε σημαντικότερες αλλαγές στην κατάσταση της ασφάλειας στον κόσμο και ότι η στρατιωτική εκτόνωση οδήγησε σε

σημαντικό αφοπλισμό στο πλαίσιο του στρατιωτικού τομέα γενικότερα και των πυρηνικών όπλων ειδικότερα, αποδεδειγμένα σημαντικούς στρατιωτικούς πόρους,

- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι παρά την πλήρη αυτή μεταμόρφωση της γεωστρατηγικής κατάστασης, από το τέλος του ψυχρού πολέμου και μετά, ο κίνδυνος καταστροφικής βλάβης της ακεραιότητας και βιωσιμότητας του περιβάλλοντος στο σύνολό του, ιδίως της βιοποικιλότητάς του, δεν μειώθηκε σημαντικά, τόσο από άποψη τυχαίας ή μη εγκεκριμένης πυροδότησης πυρηνικών όπλων όσο και από άποψη νόμιμης χρήσης των πυρηνικών όπλων εξαιτίας ενός αβάσιμου φόβου για επικείμενη επίθεση,
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο κίνδυνος αυτός θα μπορούσε να μειωθεί σημαντικά σε πολύ σύντομο χρονικό πλαίσιο εάν όλα τα κράτη με πυρηνικό οπλοστάσιο εφάρμοζαν ταχέως τα έξι μέτρα που περιέχονται στην έκθεση της Επιτροπής της Καμπέρα όσον αφορά ιδιαίτερα την απόσυρση όλων των πυρηνικών όπλων από τη σημερινή κατάσταση υψηλής ετοιμότητας "hair trigger alert" και τη σταδιακή μεταφορά όλων των όπλων σε στρατηγικούς χώρους αποθήκευσης,
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το άρθρο VI της Συνθήκης του 1968 για τη μη διάδοση των πυρηνικών όπλων δεσμεύει όλα τα συμβαλλόμενα μέρη "να συνεχίσουν τις διαπραγματεύσεις καλή τη πίστει σχετικά με τη σύναψη συνθήκης για γενικό και πλήρη αφοπλισμό" και ότι οι αρχές και οι στόχοι που εγκρίθηκαν στη Διάσκεψη για τη μη διάδοση των πυρηνικών όπλων το 1995 επιβεβαίωσαν ότι απώτερος στόχος της Συνθήκης είναι η πλήρης εξάλειψη των πυρηνικών όπλων,
- Ε. σημειώνοντας ότι η απειλή προς το περιβάλλον, τα ρεύματα των προσφύγων, οι εθνικές διαμάχες, η τρομοκρατία και το διεθνές οργανωμένο έγκλημα παρουσιάζουν νέες σοβαρές απειλές για την ασφάλεια και ότι η ικανότητα αντιμετώπισης των διαφόρων μορφών διαμαχών αυξάνει σε σημασία ταυτόχρονα με την αλλαγή της όψης της ασφάλειας· ότι η απειλή προς την ασφάλεια δεν είναι πάντα στρατιωτικής μορφής και για το λόγο αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντική η χορήγηση πόρων που προορίζονται για το στρατιωτικό τομέα σε μη στρατιωτικούς σκοπούς,
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι γήινοι πόροι κατασπαταλούνται σαν να ήταν ανεξάντλητοι, γεγονός που οδηγεί σε όλο και συχνότερες φυσικές και περιβαλλοντικές καταστροφές· ότι ανάλογα τοπικά και περιφερειακά οικολογικά προβλήματα μπορούν να επιφέρουν σημαντικές συνέπειες στις διεθνείς σχέσεις· εκφράζοντας τη λύπη του για το ότι οι πτυχές αυτές δεν ελήφθησαν πλήρως υπόψη στο πλαίσιο της εξωτερικής και αμυντικής πολιτικής αλλά και της πολιτικής ασφάλειας των κρατών,
- Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι συγκρούσεις ανά την υφήλιο είναι κυρίως ενδοκρατικές και όχι διακρατικές και ότι οι διακρατικές συγκρούσεις αφορούν διαρκώς περισσότερο την πρόσβαση σε βασικούς ζωτικούς πόρους, ιδιαίτερα νερό, τροφή και καύσιμα,
- Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι η πρόσβαση σε τέτοιου είδους ζωτικούς πόρους και η διαθεσιμότητά τους συνδέονται εγγενώς με την υποβάθμιση του περιβάλλοντος και τη ρύπανση, ως αίτιο όσο και ως αιτιατό, και ότι ως λογική συνέπεια τούτου θα πρέπει η πρόληψη των συγκρούσεων να επικεντρώνεται όλο και περισσότερο σε τέτοια ζητήματα,

- Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η πίεση για γη, τόσο για καλλιέργεια όσο και για δόμηση, που αποτελούσε ανέκαθεν μείζονα αιτία εντάσεων και συγκρούσεων, αυξάνεται διαρκώς περισσότερο λόγω της υποβάθμισης του περιβάλλοντος, ιδιαίτερα της κλιματικής μεταβολής και της συνακόλουθης ανόδου της στάθμης της θάλασσας,
- Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι όλοι οι ανωτέρω παράγοντες, που επηρεάζουν κυρίως τους φτωχότερους και ευπαθέστερους πληθυσμούς της γης, αυξάνουν διαρκώς την εμφάνιση των λεγόμενων "περιβαλλοντικών προσφύγων", με αποτέλεσμα αφενός άμεση πίεση για τις πολιτικές της ΕΕ στους τομείς της μετανάστευσης και της δικαιοσύνης, την αναπτυξιακή βοήθεια και τις δαπάνες για ανθρωπιστική βοήθεια και αφετέρου, εμμέσως, αυξανόμενα προβλήματα ασφαλείας για την ΕΕ λόγω περιφερειακής αστάθειας σε άλλα μέρη του κόσμου,
- ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι σύμφωνα με λεπτομερείς διεθνείς έρευνες που συγκέντρωσε και δημοσίευσε το Ινστιτούτο Κλίματος στην Ουάσινγκτον, ο αριθμός των "περιβαλλοντικών προσφύγων" υπερβαίνει τον αριθμό των "παραδοσιακών προσφύγων" (25 εκατομμύρια έναντι 22 εκατομμυρίων), αναμένεται δε να διπλασιαστεί έως το 2010 ή και να αυξηθεί ακόμη περισσότερο σύμφωνα με τη δυσμενέστερη πρόγνωση,
- ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το ζήτημα των "περιβαλλοντικών προσφύγων" δεν είναι παρά απλό σύμπτωμα μιας ανθρωπιστικής καταστροφής πολύ μεγαλύτερης κλίμακας, εάν αναλογιστεί κανείς ότι 1,3 δισεκατομμύρια άνθρωποι ζουν σε συνθήκες απόλυτης φτώχειας σύμφωνα με τον ορισμό του ΟΗΕ· ότι πάνω από το ένα τέταρτο των ανθρώπων αυτών προσπαθούν να διαβιώσουν σε περιοχές της γης που είναι περιβαλλοντικώς εξαιρετικά ευπαθείς και έχουν τη μεγαλύτερη συμβολή στα παγκόσμια περιβαλλοντικά προβλήματα όπως η αποψίλωση και η απερίμωση,
- ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου, μολονότι η διαχείριση των παγκόσμιων προβλημάτων απώλεσε τον κυρίαρχο ως τότε ιδεολογικό της μανδύα, καθοριζόμενη πλέον σε πολύ μικρότερο βαθμό από τις στρατιωτικές ισορροπίες, τούτο μένει ακόμη να εκφραστεί στο σύστημα διαχείρισης των παγκόσμιων πραγμάτων από τον ΟΗΕ, με μεγαλύτερη έμφαση στη συνοχή και την αποτελεσματικότητα τόσο των στρατιωτικών όσο και των μη στρατιωτικών συστατικών της πολιτικής για την ασφάλεια,
- ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, ωστόσο, η έμφαση στην αυξανόμενη εμπλοκή του ΟΗΕ στα παγκόσμια ζητήματα πολιτικής και ασφαλείας βρίσκεται ουσιαστικά στη μη στρατιωτική διάσταση και μάλιστα συνδέεται με την αλληλεξάρτηση εμπορίου, βοήθειας, περιβάλλοντος και βιώσιμης ανάπτυξης,
- ΙΕ. διαπιστώνοντας ότι υφίσταται επείγουσα ανάγκη κινητοποίησης των κατάλληλων πόρων για την αντιμετώπιση των προκλήσεων στον τομέα του περιβάλλοντος, και σημειώνοντας ότι οι διατιθέμενοι πόροι για την προστασία του περιβάλλοντος είναι πολύ περιορισμένοι, γεγονός που απαιτεί επανεκτίμηση της χρησιμοποίησης των ήδη υφιστάμενων πόρων,
- ΙΣΤ. σημειώνοντας ότι ταυτόχρονα με την ελευθέρωση των στρατιωτικών πόρων, ο στρατιωτικός τομέας διαθέτει τη μοναδική δυνατότητα και τις κατάλληλες ικανότητες να υποστηρίξει τις πολιτικές προσπάθειες για την αντιμετώπιση των αυξανόμενων προβλημάτων του περιβάλλοντος,

- ΙΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι πόροι που σχετίζονται με το περιβάλλον αποτελούν εθνική περιουσία ενώ οι περιβαλλοντικές προκλήσεις είναι παγκόσμιες· ότι για το λόγο αυτό θα πρέπει επειγόντως να ευρεθούν τρόποι για την προώθηση της διεθνούς συνεργασίας σε ό,τι αφορά τον αναπροσανατολισμό και τη χρησιμοποίηση των στρατιωτικών πόρων για την προστασία του περιβάλλοντος,
- ΙΗ. σημειώνοντας ότι οι βραχυπρόθεσμες δαπάνες για την προστασία του περιβάλλοντος θα πρέπει να εκτιμηθούν υπό το φως του μακροπρόθεσμου κόστους στην περίπτωση παραμέλησης λήψης μέτρων στο συγκεκριμένο τομέα· ότι υφίσταται αυξανόμενη ανάγκη για την ανάλυση κόστους - οφέλους των διαφόρων περιβαλλοντικών στρατηγικών οι οποίες θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν ενδεχόμενες μεταφορές, αναπροσανατολισμούς και ανακατανομές των πόρων που σχετίζονται με το στρατιωτικό τομέα,
- ΙΘ. διαπιστώνοντας ότι ο κοινός στόχος της αποκατάστασης του κατεστραμμένου οικοσυστήματος της γης δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς να ληφθεί υπόψη το ερώτημα της δίκαιης εκμετάλλευσης των παγκοσμίων πόρων, και ότι στη συνάρτηση αυτή θα πρέπει να διευκολυνθεί η διεθνής τεχνική συνεργασία και να προωθηθεί η μεταφορά της κατάλληλης στρατιωτικής τεχνολογίας,
- Κ. λαμβάνοντας υπόψη ότι παρά τις υπάρχουσες συμβάσεις, η στρατιωτική έρευνα αφορά επί του παρόντος τη χειραγώγηση του περιβάλλοντος για στρατιωτικούς σκοπούς όπως αποδεικνύεται για παράδειγμα με το σύστημα HAARP που έχει τη βάση του στην Αλάσκα,
- ΚΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η πείρα που αποκτήθηκε στον τομέα της ανάπτυξης και χρησιμοποίησης της πυρηνικής ενέργειας για ειρηνικούς σκοπούς χρησιμεύει ως σωτήρια προειδοποίηση όσον αφορά το πώς το στρατιωτικό απόρρητο μπορεί να παρεμποδίζει την ορθή αξιολόγηση και επίβλεψη των τεχνολογιών τόσο πολιτικού όσο και στρατιωτικού χαρακτήρα, δεδομένου ότι η διαφάνεια ούτως ει άλλως διακυβεύεται,
- ΚΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η γενική ανησυχία για την επιδείνωση της κατάστασης του οικολογικού συστήματος και οι περιβαλλοντικές κρίσεις απαιτούν τον καθορισμό προτεραιοτήτων στις εθνικές διαδικασίες για τη λήψη αποφάσεων, και ότι όλες οι χώρες θα πρέπει να συγκεντρώσουν τις προσπάθειές τους για να αντιμετωπίσουν τις περιβαλλοντικές καταστροφές,
1. καλεί την Επιτροπή να υποβάλει στο Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο κοινή στρατηγική, όπως προβλέπεται από τη Συνθήκη του Άμστερνταμ, που να συνδυάζει τις πτυχές ΚΕΠΠΑ της πολιτικής της Ένωσης με τις πολιτικές της στους τομείς του εμπορίου, της παροχής βοήθειας, της ανάπτυξης και της προστασίας του περιβάλλοντος σε διεθνές επίπεδο για το διάστημα 2000 έως 2010, προκειμένου να αντιμετωπισθούν τα ακόλουθα επιμέρους ζητήματα και οι μεταξύ τους αλληλεξαρτήσεις:
- α) παραγωγή γεωργικών προϊόντων και ειδών διατροφής και περιβαλλοντική υποβάθμιση·
 - β) έλλειψη νερού και διασυννοριακή υδροδότηση·
 - γ) αποψίλωση και αποκατάσταση των λεκανών απορρόφησης διοξειδίου του άνθρακα·

- δ) ανεργία, υποαπασχόληση και απόλυτη φτώχεια·
- ε) βιώσιμη ανάπτυξη και κλιματική μεταβολή·
- στ) αποδάσωση, απερήμωση και δημογραφική ανάπτυξη·
- ζ) η συνάρτηση όλων των ανωτέρω με την υπερθέρμανση της ατμόσφαιρας και τον ανθρωπιστικό και περιβαλλοντικό αντίκτυπο της αυξανόμενης εμφάνισης ακραίων καιρικών φαινομένων·

2. διαπιστώνει ότι οι προληπτικές περιβαλλοντικές δράσεις αποτελούν σημαντικό μέσο για την πολιτική ασφαλείας· καλεί για το λόγο αυτό τα κράτη μέλη να καθορίσουν περιβαλλοντικούς και υγειονομικούς στόχους ως μέρος των μακροπρόθεσμων αξιολογήσεων άμυνας και ασφάλειας, των στρατιωτικών ερευνών και σχεδίων δράσης τους·
3. αναγνωρίζει το σημαντικό ρόλο του στρατού στη δημοκρατική κοινωνία και το καθήκον του για την άμυνα της χώρας, όπως επίσης το γεγονός ότι οι πρωτοβουλίες για τη διαφύλαξη και την επίτευξη της ειρήνης μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην πρόληψη των περιβαλλοντικών καταστροφών·
4. θεωρεί ότι οι ατμοσφαιρικές και υπόγειες πυρηνικές δοκιμές έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ραδιενεργών καταλοίπων που διασκορπίζουν μεγάλες ποσότητες ραδιενεργού καισίου 137, στρόντιου 90 και άλλων καρκινογόνων ισοτόπων σ' ολόκληρο τον πλανήτη και προκάλεσαν σημαντικές ζημιές στο περιβάλλον και την υγεία στις περιοχές των δοκιμών·
5. θεωρεί ότι πολλά μέρη της γης απειλούνται από την ανεξέλεγκτη, μη ασφαλή και ερασιτεχνική αποθήκευση και απόρριψη φορτίων των πυρηνικών υποβρυχίων και σκαφών επιφανείας καθώς και από τα πυρηνικά τους καύσιμα και τις διαρροές των πυρηνικών αντιδραστήρων και επομένως είναι πολύ πιθανό ευρείες περιοχές να αρχίσουν να ρυπαίνονται από ακτινοβολία·
6. θεωρεί ότι πρέπει να βρεθεί κατάλληλη λύση για την αντιμετώπιση των χημικών και συμβατικών όπλων τα οποία απορρίφθηκαν μετά και τους δύο παγκοσμίους πολέμους σε πολλά σημεία στις θάλασσες γύρω από την Ευρώπη ως εύκολη λύση για να απαλλαγούν οι χώρες από τα αποθέματα αυτά και ότι μέχρι σήμερα κανείς δεν γνωρίζει ποια θα μπορούσαν να είναι τα οικολογικά αποτελέσματα μακροπρόθεσμα, ιδιαίτερα για τα ψάρια και την παράκτια ζωή·
7. θεωρεί ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να συμβάλει στην εξεύρεση λύσης στο πρόβλημα που προκύπτει από το γεγονός ότι λόγω των συνεχών εχθροπραξιών σε ολόκληρες περιοχές της Αφρικής, καταστρέφονται κοινωνικές και γεωργικές δομές ενώ μεγάλες εκτάσεις πλήττονται από περιβαλλοντικές καταστροφές ιδιαίτερα λόγω της αποψύλωσης και της διάβρωσης που οδηγεί σε απερήμωση·
8. ζητεί επομένως από το στρατιωτικό τομέα να θέσει τέλος σ' όλες τις δραστηριότητες που συμβάλλουν στην καταστροφή του περιβάλλοντος και της υγείας και να λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για τον καθορισμό και την απολύμανση των μολυσμένων περιοχών· ζητεί επίσης να υποχρεούται ο στρατιωτικός τομέας να καταβάλλει αποζημιώσεις για τις καταστραφείσες περιοχές και για τις βλάβες που προκαλούνται στην υγεία των θυμάτων·

Χρησιμοποίηση των στρατιωτικών πόρων για το περιβάλλον

9. θεωρεί ότι οι πόροι που διατίθενται για την αποκατάσταση και την πρόληψη περαιτέρω ζημιών στο περιβάλλον δεν επαρκούν για την αντιμετώπιση των παγκοσμίων προκλήσεων στο συγκεκριμένο τομέα· καλεί συνεπώς τα κράτη μέλη να ταχθούν υπέρ της χρησιμοποίησης των πόρων του στρατιωτικού τομέα για την προστασία του περιβάλλοντος μέσω:
- α) της καθιέρωσης ειδικής κατάρτισης για τους στρατιώτες στον τομέα του περιβάλλοντος με στόχο τη θέσπιση ενός συντονισμένου ευρωπαϊκού σώματος στρατού για το περιβάλλον,
 - β) της καταγραφής των αναγκών προς το περιβάλλον και των στρατιωτικών πόρων που διατίθενται για τον εν λόγω στόχο, και της χρησιμοποίησης των συγκεκριμένων πόρων στα εθνικά σχέδια για το περιβάλλον,
 - γ) της εξέτασης του ποιοί στρατιωτικοί πόροι μπορούν να τεθούν στη διάθεση των Ηνωμένων Εθνών ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης προσωρινά, σε μακροπρόθεσμη ή "stand-by" βάση, ως μέσα για τη διεθνή συνεργασία κατά των περιβαλλοντικών καταστροφών και των κρίσεων,
 - δ) της ανάπτυξης σχεδίων για τη δημιουργία εθνικών και ευρωπαϊκών ομάδων προστασίας οι οποίες θα κάνουν χρήση του προσωπικού, του εξοπλισμού και των μονάδων του στρατιωτικού τομέα, που θα διατεθούν στο πλαίσιο της σύμπραξης για την ειρήνη και θα χρησιμοποιούνται για τις περιβαλλοντικές άμεσες ανάγκες,
 - ε) της ενσωμάτωσης του στόχου για την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο ανάπτυξη στον ορισμό της ασφάλειας,
 - στ) της διασφάλισης ότι οι στρατιωτικές δυνάμεις τηρούν τους καθορισθέντες κανόνες για το περιβάλλον και δεσμεύονται να αποκαταστήσουν τις ζημιές που του έχουν προκαλέσει,
 - ζ) της συμπερίληψης των περιβαλλοντικών πτυχών στα στρατιωτικά προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης·
10. καλεί τις κυβερνήσεις των κρατών μελών, δεδομένου ότι οι πρακτικές εμπειρίες στο συγκεκριμένο τομέα είναι περιορισμένες, να:
- α) δημιουργήσουν κέντρα για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις εμπειρίες που έχουν σημειωθεί σε εθνικό επίπεδο σε ό,τι αφορά τη χρησιμοποίηση στρατιωτικών πόρων για τους στόχους του περιβάλλοντος,
 - β) διευκολύνουν την παγκόσμια διάδοση δεδομένων για το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων και στοιχείων που προέρχονται από στρατιωτικούς δορυφόρους ή άλλα μέσα συγκέντρωσης πληροφοριών·
11. καλεί τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν την περιβαλλοντική νομοθεσία που ισχύει για την αστική κοινωνία σε όλες τις στρατιωτικές δραστηριότητες και να επιβάλουν στον στρατιωτικό τομέα την ευθύνη, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης, για τη διερεύνηση, τον καθορισμό και την εξυγίανση των περιοχών που έχουν υποστεί βλάβες

εξαιτίας παλαιότερων στρατιωτικών δραστηριοτήτων, ούτως ώστε οι περιοχές αυτές να μπορέσουν να επαναχρησιμοποιηθούν για μη στρατιωτικούς σκοπούς· τούτο είναι ιδιαίτέρως σημαντικό σε σχέση με τους εκτενείς χώρους απόθεσης χημικού και συμβατικού οπλισμού κατά μήκος των ακτών της ΕΕ·

12. καλεί όλα τα κράτη μέλη να καθορίσουν περιβαλλοντικούς και υγειονομικούς στόχους και σχέδια δράσης ώστε να ενισχύσουν τα μέτρα που λαμβάνουν οι ένοπλες δυνάμεις για την προστασία του περιβάλλοντος και της υγείας·
13. καλεί τις κυβερνήσεις των κρατών μελών να βελτιώσουν σταδιακά την προστασία του περιβάλλοντος στο στρατιωτικό τομέα, μέσω εκπαίδευσης, τεχνολογικής ανάπτυξης και εμπειριστατωμένης κατάρτισης ολόκληρου του στρατιωτικού προσωπικού αλλά και των στρατολογημένων σε ό,τι αφορά τα περιβαλλοντικά θέματα·
14. καλεί την Ευρωπαϊκή Ένωση να συνεργαστεί για τη θέσπιση νέας περιβαλλοντικής στρατηγικής σύμφωνα με την οποία οι στρατιωτικοί πόροι θα χρησιμοποιούνται για την από κοινού προστασία του περιβάλλοντος·
15. θεωρεί ότι οι περιβαλλοντικές στρατηγικές θα πρέπει να περιλαμβάνουν τη δυνατότητα ελέγχου του παγκοσμίου περιβάλλοντος, αξιολόγηση στοιχείων που έχουν συλλεχθεί σχετικά, συντονισμό των επιστημονικών εργασιών και διάδοση πληροφοριών, αλλά και εκμετάλλευση των σχετικών στοιχείων από τα εθνικά συστήματα παρακολούθησης και ελέγχου για την παροχή μιας συνεχούς και αξιόπιστης εικόνας της κατάστασης του περιβάλλοντος·
16. επιστὰ την προσοχή στο γεγονός ότι η σημαντική μείωση των στρατιωτικών δαπανών ενδέχεται να οδηγήσει σε περιφερειακές διαταραχές και καλεί τα κράτη μέλη να εντατικοποιήσουν τις προσπάθειές τους για τη μετατροπή της στρατιωτικής παραγωγής και τεχνολογίας προς μη στρατιωτικά προϊόντα και εφαρμογές τόσο μέσω εθνικών προγραμμάτων όσο και μέσω κοινοτικών πρωτοβουλιών όπως το πρόγραμμα CONVER·
17. υπογραμμίζει τη σημασία της ενίσχυσης των προληπτικών εργασιών προς το περιβάλλον για την καταπολέμηση των περιβαλλοντικών και φυσικών καταστροφών·
18. καλεί την Επιτροπή να διεξαγάγει εμπειριστατωμένη μελέτη σχετικά με τις επιπτώσεις της πολιτικής για την ασφάλεια προς το περιβάλλον στην Ευρώπη και να εκπονήσει "Πράσινο Βιβλίο" για τις στρατιωτικές δραστηριότητες που επηρεάζουν το περιβάλλον·
19. ζητεί από το Συμβούλιο να δραστηριοποιηθεί εντονότερα προκειμένου οι ΗΠΑ, η Ρωσία, η Ινδία και η Κίνα να υπογράψουν το Σύμφωνο της Οτάβας του 1997 σχετικά με την απαγόρευση των ναρκών κατά προσωπικού·
20. θεωρεί ότι η ΕΕ θα πρέπει να αυξήσει την ενίσχυσή της προς τα θύματα των ναρκών και να υποστηρίξει όσο το δυνατόν ταχύτερα την ανάπτυξη τεχνικών και μεθόδων για την απομάκρυνση των ναρκών·
21. πιστεύει ότι θα πρέπει να καταργηθεί το απόρρητο της στρατιωτικής έρευνας και να ενισχυθεί το δικαίωμα για διαφάνεια και δημοκρατικό έλεγχο όλων των συγκεκριμένων στρατιωτικών σχεδίων·

22. καλεί τα κράτη μέλη να αναπτύξουν φιλικές προς το περιβάλλον και ασφαλείς τεχνολογίες για την καταστροφή των όπλων·
23. υπογραμμίζει ότι μια από τις δυνάμει σοβαρότερες περιβαλλοντικές απειλές πλησίον της ΕΕ έγκειται στον ανεπαρκή έλεγχο των αποβλήτων από την παραγωγή πυρηνικών όπλων καθώς και των αποθηκευμένων βιολογικών και χημικών όπλων και στην ανάγκη του καθαρισμού μετά από στρατιωτικές δραστηριότητες· υπογραμμίζει ότι είναι σημαντικό τα κράτη μέλη να καταβάλλουν προσπάθειες για την αύξηση της διεθνούς συνεργασίας, στο πλαίσιο του ΟΗΕ και της εταιρικής σχέσης για την ειρήνη, με σκοπό την καταστροφή των όπλων αυτών κατά έναν όσο το δυνατόν φιλοπεριβαλλοντικότερο τρόπο·
24. είναι της άποψης ότι όλες οι μελλοντικές διαπραγματεύσεις για τη μείωση και την πιθανή εξάλειψη των πυρηνικών όπλων πρέπει να βασίζονται όχι μόνον στην αρχή των δεσμεύσεων για αμοιβαία και ισόρροπη μείωση των πυρηνικών όπλων αλλά και στο γεγονός ότι οι μειώσεις πρέπει να εφαρμόζονται σε όλα τα κράτη με πυρηνικό εξοπλισμό βάσει της αρχής της "σχετικής σταθερότητας" σε επίπεδο συμβατό, μεταξύ άλλων, με τη διατήρηση της ακεραιότητας και της βιωσιμότητας του περιβάλλοντος στο σύνολό του, αλλά και της βιοποικιλότητας·
25. φρονεί ότι, δεδομένων των ιδιαίτερα δυσχερών συνθηκών στις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, η απειλή για το παγκόσμιο όσο και το τοπικό περιβάλλον, που προέρχεται από την υποβάθμιση της κατάστασης των πυρηνικών όπλων και υλικού που εξακολουθούν να κατέχουν οι χώρες αυτές, καθιστά ακόμη επιτακτικότερη προτεραιότητα την επίτευξη συμφωνίας για την περαιτέρω σταδιακή εξάλειψη των πυρηνικών όπλων·

Νομικές πτυχές των στρατιωτικών δραστηριοτήτων

26. καλεί την Ευρωπαϊκή Ένωση να υποστηρίξει τη συμπερίληψη και τη ρύθμιση σε διεθνείς συμβάσεις των αποκαλούμενων "μη θανατηφόρων" όπλων και της ανάπτυξης νέων στρατηγικών για τα όπλα·
27. θεωρεί ότι το HAARP (High Frequency Active Auroral Research Project), λόγω των εκτεταμένων επιπτώσεων στο περιβάλλον, αποτελεί θέμα παγκόσμιας ανησυχίας, και ζητεί την εξέταση των νομικών, οικολογικών και δεοντολογικών συνεπειών του από διεθνές ανεξάρτητο όργανο πριν κάθε περαιτέρω έρευνα και δοκιμή· εκφράζει τη δυσaréσκειά του για την επανειλημμένη άρνηση της Κυβέρνησης των ΗΠΑ να στείλει εκπρόσωπο που θα δώσει κάποια στοιχεία στη δημόσια ακρόαση ή κάθε μεταγενέστερη συνεδρίαση της αρμόδιας επιτροπής του σχετικά με τους κινδύνους για το περιβάλλον και τους πολίτες που συνδέονται με το πρόγραμμα HAARP το οποίο χρηματοδοτείται επί του παρόντος στην Αλάσκα,
28. ζητεί από την Ομάδα Αξιολόγησης Επιστημονικών και Τεχνολογικών Επιλογών (STOA) να δεχθεί να εξετάσει τα επιστημονικά και τεχνικά στοιχεία που παρέχονται σε όλα τα υπάρχοντα ερευνητικά πορίσματα για το HAARP με σκοπό να αξιολογηθεί η ακριβής φύση κι ο βαθμός του κινδύνου που συνεπάγεται το HAARP τόσο για το τοπικό και γενικό περιβάλλον όσο και για τη δημόσια υγεία εν γένει·

29. ζητεί από την Επιτροπή, σε συνεργασία με τις κυβερνήσεις της Σουηδίας, Φινλανδίας, Νορβηγίας και Ρωσικής Ομοσπονδίας, να εξετάσει τις επιπτώσεις του προγράμματος HAARP στο περιβάλλον και τη δημόσια υγεία για την αρκτική Ευρώπη και να υποβάλει έκθεση στο Κοινοβούλιο με τα πορίσματά της·
30. ζητεί, ιδιαίτερα, τη σύναψη διεθνούς σύμβασης για την απαγόρευση σε παγκόσμια κλίμακα κάθε δραστηριότητας έρευνας και ανάπτυξης, πολιτικού ή στρατιωτικού χαρακτήρα, η οποία αποσκοπεί στην εφαρμογή χημικών, ηλεκτρικών ηχητικών-παλμικών ή άλλων λειτουργικών του ανθρώπινου εγκεφάλου στην ανάπτυξη όπλων τα οποία μπορεί να επιτρέπουν οποιασδήποτε μορφής χειραγώγηση ανθρώπων όντων, συμπεριλαμβανομένης της ενδεχόμενης εγκατάστασης τέτοιων συστημάτων·
31. καλεί την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη να καταβάλουν κάθε προσπάθεια για τη σύναψη διεθνών συνθηκών με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος από κάθε περιττή καταστροφή στην περίπτωση πολέμου·
32. καλεί την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη να ταχθούν υπέρ της καθιέρωσης διεθνών προτύπων επίσης για τις επιπτώσεις στο περιβάλλον των στρατιωτικών δραστηριοτήτων κατά την περίοδο ειρήνης·
33. καλεί το Συμβούλιο να διαδραματίσει ενεργό ρόλο σε ό,τι αφορά τον πυρηνικό αφοπλισμό εφαρμόζοντας τις προτάσεις της Επιτροπής της Καμπέρα καθώς και τις διατάξεις του άρθρου 6 της Συνθήκης για τη μη διάδοση των πυρηνικών όπλων·
34. καλεί το Συμβούλιο, και ιδιαίτερα τις Κυβερνήσεις της Μεγάλης Βρετανίας και της Γαλλίας, να αναλάβουν ηγετικό ρόλο στο πλαίσιο της μη διάδοσης των πυρηνικών όπλων και της Διάσκεψης για τον Αφοπλισμό, στις περαιτέρω διαπραγματεύσεις για την πλήρη τήρηση των δεσμεύσεων σχετικά με τη μείωση των πυρηνικών όπλων, με απώτερο στόχο την εξάλειψή τους το ταχύτερο δυνατόν, σε επίπεδα τέτοια ώστε στο μεταξύ το παγκόσμιο απόθεμα πυρηνικών όπλων να μην συνιστά απειλή για την ακεραιότητα και τη βιωσιμότητα του παγκόσμιου περιβάλλοντος·
35. ζητεί από την προεδρία του Συμβουλίου, την Επιτροπή και τις κυβερνήσεις των κρατών μελών να υποστηρίξουν την προσέγγιση που υιοθετείται στο παρόν ψήφισμα σε όλες τις μελλοντικές συνεδριάσεις των Ηνωμένων Εθνών που διεξάγονται υπό την αιγίδα ή σε σχέση με τη Συνθήκη για τη μη Διάδοση των Πυρηνικών Όπλων και τη Διάσκεψη για τον Αφοπλισμό·
36. ζητεί από την Προεδρία του Συμβουλίου και από την Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο I.7 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, να του εκθέσουν τη θέση της Ένωσης όσον αφορά τα συγκεκριμένα ζητήματα που θίγει το παρόν ψήφισμα, στο πλαίσιο των επικείμενων συνεδριάσεων των Ηνωμένων Εθνών, των υπηρεσιών και των οργάνων τους, και ειδικότερα της προπαρασκευαστικής επιτροπής για τη μη διάδοση των πυρηνικών όπλων του 1999, της Διάσκεψης για τον Αφοπλισμό και όλων των σχετικών διεθνών βημάτων·
37. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο, την Επιτροπή, τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα Ηνωμένα Έθνη.

B. **ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ**

Άμυνα κατά των περιβαλλοντικών απειλών

Η κατάσταση της ασφάλειας άλλαξε ριζικά μέσα σε ένα σχετικά μικρό χρονικό διάστημα. Πριν από περίπου δέκα χρόνια το σιδηρούν παραπέτασμα χώριζε στη μέση μια πυρηνικά εξοπλισμένη Ευρώπη. Σήμερα η Ευρώπη ενώνεται και η Ευρωπαϊκή Ένωση διευρύνεται συμπεριλαμβάνοντας τα πρώην κράτη του Συμφώνου της Βαρσοβίας. Ο ψυχρός πόλεμος έχει τελειώσει, ενώ η πιθανότητα ενός μεγάλου πολέμου στην Ευρώπη δεν θεωρείται πλέον δυνατή. Ταυτόχρονα παρουσιάζονται όμως νέες απειλές. Τα μεγάλα ρεύματα των προσφύγων, οι εθνοτικές διαμάχες, η τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα αποτελούν ορισμένα παραδείγματα για τις απειλές της ασφάλειας στις ημέρες μας. Έναν ακόμα μεγαλύτερο κίνδυνο συνιστούν οι φυσικές καταστροφές και τα προβλήματα του περιβάλλοντος που προκαλούνται από την ίδια τη φύση αλλά και από την αλόγιστη εκμετάλλευση των πόρων της γης από τους ανθρώπους.

Μια σειρά περιβαλλοντικών καταστροφών έφερε την ανθρωπότητα αντιμέτωπη με νέα προβλήματα· ως τελευταίο παράδειγμα μπορεί να αναφερθεί το ατύχημα της κατάρρευσης του φράγματος στην Ισπανία. Οι κατολισθήσεις στην Ιταλία, οι καταστροφές που προκάλεσε το El Niño αλλά και το πυρηνικό ατύχημα του Τσερνομπίλ αποτελούν σύγχρονα παραδείγματα των συντριπτικών συνεπειών των φυσικών και περιβαλλοντικών καταστροφών. Σε συγκεκριμένα μέρη της γης η ξηρασία μπορεί να εξαφανίσει τις σοδειές πολλών ετών επιφέροντας το λιμό, και σε πολλές περιπτώσεις το θάνατο, για μεγάλο μέρος του πληθυσμού. Η ανθρωπότητα δεν μπορεί να αμυνθεί πλέον απέναντι σ' αυτές τις καταστροφές.

Οι περιβαλλοντικές και οι φυσικές καταστροφές εξελίσσονται σε τραγωδία για τα μεμονωμένα άτομα, ενώ έχουν καταστροφικές επιπτώσεις για την κοινωνία και ολόκληρα έθνη. Οι καταστροφές τέτοιου είδους συνοδεύονται από τεράστιες δαπάνες, τόσο από την απώλεια ζωής, όσο και για την αποκατάσταση των υλικών ζημιών. Όταν συμβαίνουν τέτοιες καταστροφές αποδεικνύεται ότι δεν υφίστανται επαρκείς πόροι για την έγκαιρη προειδοποίηση του κοινού ή και για την αποφυγή τους. Οι προσπάθειες που καταβάλλονται φτάνουν συχνά πολύ αργά. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να ενισχυθούν οι προληπτικές εργασίες. Οι συγκεκριμένες ενέργειες απαιτούν τεράστιες δεσμεύσεις, οι υφιστάμενοι πόροι όμως είναι πολύ περιορισμένοι. Απαιτείται λοιπόν νέος προσανατολισμός σε ό,τι αφορά τη χρησιμοποίηση των διατιθέμενων πόρων, ταυτόχρονα με την εξέλιξη νέων. Είναι ολοφάνερο ότι μια χώρα μόνη της δεν μπορεί να καταπολεμήσει τις περιβαλλοντικές καταστροφές, τα περιβαλλοντικά προβλήματα επιβάλλουν εθνική συνεργασία. Οι κίνδυνοι από φυσικές καταστροφές έχουν λάβει πλέον παγκόσμιο χαρακτήρα και για το λόγο αυτό καθίσταται απαραίτητη η διεθνής συνεργασία.

Τα τοπικά και περιφερειακά οικολογικά προβλήματα μπορούν να έχουν σημαντικές συνέπειες στις διεθνείς σχέσεις. Τα ραδιενεργά κατάλοιπα, οι πλημμύρες και η ξηρασία δεν σταματούν σε εθνικά σύνορα. Περιβαλλοντικοί πρόσφυγες διασχίζουν τα σύνορα το ίδιο φτωχών ή ακόμα φτωχότερων χωρών. Τα νέα αυτά αίτια για την αστάθεια και την ανασφάλεια θα πρέπει να εξεταστούν στο πλαίσιο του πώς οι διάφορες χώρες μπορούν να επιβάλλουν και να διατηρήσουν την ειρήνη και την ασφάλεια. Δεδομένου ότι τα περιβαλλοντικά και οικολογικά προβλήματα παρουσιάζουν σημαντικές απειλές για την ειρήνη και την ασφάλεια, το γεγονός αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνεται στην εξωτερική και αμυντική πολιτική αλλά και στην πολιτική ασφάλειας των μεμονωμένων χωρών. Θα πρέπει ιδιαίτερα να αναλυθεί το πώς οι στρατιωτικοί πόροι μπορούν να χρησιμοποιηθούν κατά της όλο και μεγαλύτερης αυτής απειλής

με στόχο την εξάλειψη των νέων αιτιών για την αστάθεια και την ανασφάλεια. Η κινητοποίηση των πόρων για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προκλήσεων αποτελεί επιτακτική ανάγκη.

Η αλλαγή στην κατάσταση της ασφάλειας οδήγησε σε στρατιωτική εκτόνωση, αφοπλισμό και μέτρα για την εδραίωση εμπιστοσύνης μεταξύ των πρώην εχθρών ΗΠΑ και Ρωσίας. Το γεγονός αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη σημαντική μείωση των στρατιωτικών δυνάμεων και την κατάργηση στρατιωτικών μονάδων, όπου ένα μεγάλο μέρος του στρατιωτικού εξοπλισμού κρίθηκε πλέον περιττό. Κυρίως η Ρωσία και οι ΗΠΑ προέβησαν σε σημαντικές μειώσεις στον τομέα της άμυνας, αλλά και στην Ευρώπη περιορίστηκαν οι δαπάνες του συγκεκριμένου τομέα().

Στο πλαίσιο της ελευθέρωσης των στρατιωτικών πόρων, ο στρατιωτικός τομέας διαθέτει μια μοναδική ευκαιρία αλλά και την απαραίτητη ικανότητα να αντιμετωπίσει τα όλο και αυξανόμενα περιβαλλοντικά προβλήματα. Ο στρατιωτικός τομέας είναι πολύ καλά οργανωμένος και διαθέτει τους απαραίτητους τεχνικούς πόρους που μπορούν να χρησιμοποιηθούν, χωρίς μεγαλύτερες δαπάνες, προς όφελος των περιβαλλοντικών σκοπών. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω της αναδιάρθρωσης και ανακατανομής των πόρων. Η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να συμφωνήσει για νέες περιβαλλοντικές στρατηγικές στις οποίες θα χρησιμοποιούνται στρατιωτικοί πόροι για την κοινή περιβαλλοντική ασφάλεια. Η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί επίσης να διαδραματίσει σημαντικότατο ρόλο στην προώθηση μιας συντονισμένης παγκόσμιας οικολογικής ευθύνης, ενισχύοντας ταυτόχρονα τις προσπάθειες για τη διατήρηση της ειρήνης και της εμπιστοσύνης.

Τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαθέτουν τόσο τις τεχνικές όσο και τις οικονομικές προϋποθέσεις για να αναλάβουν την εκτεταμένη ευθύνη σε ό,τι αφορά το περιβάλλον. Γνωρίζουμε επίσης τις επιπτώσεις στην περίπτωση που αγνοήσουν την περιβαλλοντική πρόκληση. Η καταστροφή του περιβάλλοντος επηρεάζει τις συνθήκες ανάπτυξης και οικονομικής εξέλιξης, και όμως οι δαπάνες του στρατιωτικού τομέα σε ολόκληρο τον κόσμο είναι τρεις έως πέντε φορές μεγαλύτερες από αυτές που διατίθενται για την προστασία του περιβάλλοντος().

Ο ίδιος ο στρατιωτικός τομέας αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους παράγοντες καταστροφής του περιβάλλοντος. Για το λόγο αυτό ο στρατός θα πρέπει να αναλάβει μεγαλύτερη ευθύνη για το περιβάλλον.

(¹) SIPRI Yearbook 1997, Appendix 6A. Tables of military expenditure και 6B. Tables of NATO military expenditure.

(²) Charting potential uses of resources allocated to military activities for civilian endeavours to protect the environment, UN: A46/364, 1991, § 74.

Σύγχρονες απειλές για την ασφάλεια

Η διεθνής συνείδηση για το μέγεθος των περιβαλλοντικών προβλημάτων αυξάνεται συνεχώς. Αυτό φαίνεται ιδιαίτερα από τις διασκέψεις των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με την ποιότητα των υδάτων (Μαρ ντελ Πλάτα), την απερίμωση (Ναϊρόμπι), το περιβάλλον και την ανάπτυξη (Ρίο Ντε Τζανέιρο) και τις κλιματολογικές συνθήκες (Κυότο). Τα περιβαλλοντικά προβλήματα μπορούν να επιφέρουν τεράστιες καταστροφές απειλώντας την ασφάλεια τόσο των ανθρώπων όσο και των ιδίων των κρατών. Τα περιβαλλοντικά προβλήματα μπορούν επίσης να επηρεάσουν σημαντικά τις διεθνείς σχέσεις των μεμονωμένων κρατών. Ο αέρας και το νερό δεν γνωρίζουν σύνορα. Συγκεκριμένα παραδείγματα ενδεχόμενων ή ήδη υφιστάμενων περιβαλλοντικών απειλών είναι:

Περιορισμένοι υδάτινοι πόροι

Με την αύξηση του πληθυσμού της γης αυξάνονται επίσης και οι ανάγκες για καθαρό νερό. Το πόσιμο νερό αποτελεί έναν πολύ άνισα κατανεμημένο φυσικό πόρο: λιγότερα από δέκα κράτη διαθέτουν το 60% του συνόλου των αποθεμάτων πόσιμου νερού στη

γη(), ενώ πολλές χώρες στην Ευρώπη εξαρτώνται από την εισαγωγή νερού. Στην περίπτωση μελλοντικών διαμαχών, η κατάληψη των πηγών πόσιμου νερού

). Στη Μέση Ανατολή εννέα από δεκατέσσερις χώρες παρουσιάζουν έλλειψη υδάτινων πόρων, ενώ υφίσταται μεγάλος κίνδυνος να πληγούν και οι υπό

). Το 1995, το ένα πέμπτο του πληθυσμού της γης δεν διέθετε πρόσβαση σε καθαρό νερό, ενώ, σύμφωνα με εκτιμήσεις, το συγκεκριμένο ποσοστό θα α

Αλλαγές του κλίματος

(), ενώ πολλές χώρες στην Ευρώπη εξαρτώνται από την εισαγωγή νερού. Στην περίπτωση μελλοντικών διαμαχών, η κατάληψη των πηγών πόσιμου νερού μπορεί όχι απλώς να αποτελέσει στόχο, αλλά και αίτιο διαμά

() (Βραζιλία, Ρωσία, Κίνα, Καναδάς, Ινδονησία, ΗΠΑ, Ινδία, Κολομβία και Κογκό)
International Freshwater Conflict: Issues and Prevention Strategies, Green Cross
International 1997, σελ. 4.

(). Στη Μέση Ανατολή εννέα από δεκατέσσερις χώρες παρουσιάζουν έλλειψη υδάτινων πόρων, ενώ υφίσταται μεγάλος κίνδυνος να πληγούν και οι υπόλοιπες(

() Ίδια πηγή, σελ. 1.

(). Το 1995, το ένα πέμπτο του πληθυσμού της γης δεν διέθετε πρόσβαση σε καθαρό νερό, ενώ, σύμφωνα με εκτιμήσεις, το συγκεκριμένο ποσοστό θα αυξηθεί σε δύο τρίτα έως το έτος 2025(

() Ίδια πηγή, σελ. 3.

(¹) Ειδική έκδοση του περιοδικού "Time" του Νοεμβρίου 1997, σελ. 18.

Μέσω της αύξησης των εκπομπών διοξειδίου του

άνθρακα(

) και άλλων εκπομπών, η μέση θερμοκρασία στη γη έχει αυξηθεί κατά πέντε βαθμούς αυτό τον αιώνα. Η ζέστη έχει γίνει επίσης πιο αισθητή. Οι επιστή

() και άλλων εκπομπών, η μέση θερμοκρασία στη γη έχει αυξηθεί κατά πέντε βαθμούς αυτό τον αιώνα. Η ζέστη έχει γίνει επίσης πιο αισθητή. Οι επιστήμονες διαπίστωσαν ότι η υγρασία του ατμοσφαιρικού αέρα έχει

() 25 δισεκατομμύρια τόνοι διοξειδίου του άνθρακα εκπέμπονται κάθε μέρα στην ατμόσφαιρα.

Η διακυβερνητική ομάδα για τις αλλαγές του κλίματος (IPCC) -διεθνής οργάνωση η οποία περιλαμβάνει 2000 διαπρεπείς επιστήμονες από όλο τον κόσμο- προβλέπει ότι η θερμοκρασία στη γη θα αυξηθεί κατά 1,5 έως 4,5 βαθμούς και η στάθμη της θάλασσας θα ανέβει κατά 50 εκατοστά έως το έτος 2100 στην περίπτωση που συνεχιστεί η εκπομπή διοξειδίου του άνθρακα στα σημερινά επίπεδα. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, το ένα τρίτο του παγκόσμιου πληθυσμού αλλά και πάνω από το ένα τρίτο των υποδομών του είναι συγκεντρωμένο σε παράκτιες περιοχές. Με την άνοδο της στάθμης της θάλασσας θα πλημμυρίσουν μεγάλες περιοχές, ενώ πολλά εκατομμύρια ατόμων θα πληγούν από λιμό δεδομένου ότι θα χαθούν μεγάλες αγροτικές εκτάσεις.

Τέτοιες και άλλες περιβαλλοντικές απειλές μπορούν να αποτελέσουν τα αίτια για τη μαζική ροή των προσφύγων. Οι περιβαλλοντικοί πρόσφυγες τίθενται όλο και περισσότερο στο προσκήνιο της διεθνούς επικαιρότητας. Περίπου 25 εκατομμύρια άτομα προσπαθούν να ξεφύγουν από την ξηρασία, τις κατολισθήσεις, την απερίμωση και άλλα περιβαλλοντικά προβλήματα, σε σύγκριση με περίπου 22 εκατομμύρια "παραδοσιακών" προσφύγων. Οι περιβαλλοντικοί πρόσφυγες μπορούν να προκαλέσουν, σύμφωνα με εκτίμηση των εμπειρογνομόνων, "μια από τις μεγαλύτερες ανθρωπιστικές κρίσεις της εποχής μας" (

). Οι πρόσφυγες αυτοί υποφέρουν από κοινωνικά, πολιτικά και οικονομικά προβλήματα τα οποία μπορούν να οδηγήσουν σε διαμάχες και βία. Οι περιβαλλοντικοί πρόσφυγες θα πρέπει να αναγνωρισθούν επίσημα. Α

Συνέπειες του στρατιωτικού τομέα στο περιβάλλον σε καιρό πολέμου και σε καιρό ειρήνης

Πολλές στρατιωτικές δραστηριότητες ευθύνονται για την εκτεταμένη καταστροφή του περιβάλλοντος στην κοινωνία. Οι δραστηριότητες αυτές έχουν ιδιαίτερα αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, τόσο σε καιρό ειρήνης όσο και σε καιρό πολέμου, τόσο εσκεμμένα όσο και αθέλητα. Η καταστροφή του περιβάλλοντος αποτελεί μια από την αρχαιότητα γνωστή μέθοδο για τη διεξαγωγή πολέμων. Ο ίδιος ο πόλεμος αποτελεί μάλιστα την σοβαρότερη απειλή για το περιβάλλον. Πρόσφατο παράδειγμα είναι οι καταστρεπτικές συνέπειες του πολέμου του Κόλπου όπου εκατοντάδες πηγές πετρελαίου παραδόθηκαν στις φλόγες και τεράστιες ποσότητες δηλητηριωδών ουσιών περιήλθαν ανεξέλεγκτα στην ατμόσφαιρα. Θα χρειαστεί πολύς καιρός για να ανακτήσει το περιβάλλον την ισορροπία του. Ορισμένες καταστροφές δεν θα μπορέσουν ίσως ποτέ να αποκατασταθούν.

Ο στρατιωτικός τομέας αναπτύσσει όλο και περισσότερα όπλα τα οποία επιφέρουν σημαντικές και καταστροφικές ζημιές στο περιβάλλον. Ένας μοντέρνος πόλεμος μπορεί να προκαλέσει μεγαλύτερες καταστροφές στο περιβάλλον από οποιαδήποτε άλλη ζημιογόνα προς το περιβάλλον δραστηριότητα. Ακολουθεί περιγραφή ορισμένων οπλικών συστημάτων τα οποία έχουν σημαντικές καταστρεπτικές συνέπειες για το περιβάλλον ακόμα και σε καιρό ειρήνης.

(
). Οι πρόσφυγες αυτοί υποφέρουν από κοινωνικά, πολιτικά και οικονομικά προβλήματα τα οποία μπορούν να οδηγήσουν σε διαμάχες και βία. Οι περιβαλλοντικοί πρόσφυγες θα πρέπει να αναγνωρισθούν επίσημα. Α

) Climate Institute in Washington "Environmental Exodus: An Emergent Crisis in the Global Arena".

Νάρκες

Οι νάρκες προκαλούν τεράστιες καταστροφές στο περιβάλλον. Σύμφωνα με στοιχεία του προγράμματος για το περιβάλλον των Ηνωμένων Εθνών (UNEP) οι νάρκες εδάφους θεωρούνται από τα σοβαρότερα υλικά υπολείμματα του πολέμου και μπορούν να επηρεάσουν

σημαντικά την οικολογική ισορροπία. Η τοποθέτηση των ναρκών καταστρέφει μεγάλες περιοχές, συνήθως αγροτικές, οι οποίες καθίστανται άχρηστες για πολύ καιρό. Οι νάρκες αποτελούν το μεγαλύτερο εμπόδιο για την ανάπτυξη σε πολλές από τις πιο φτωχές περιοχές του κόσμου. Περίπου 80 έως 110 εκατομμύρια νάρκες έχουν τοποθετηθεί σε 65 κράτη ανά τον κόσμο. Μπορούν να ανατιναχθούν πολλές δεκαετίες μετά την τοποθέτησή τους, προκαλώντας σημαντικές ζημιές κυρίως στον άμαχο πληθυσμό, και ιδιαίτερα τα παιδιά. Η απομάκρυνση των ναρκών είναι μια πολύ επικίνδυνη, χρονοβόρα και δαπανηρή δραστηριότητα. Η ανάπτυξη νέων διαδικασιών για την απομάκρυνση των ναρκών προχωρεί πολύ αργά και θα πρέπει να επιταχυνθεί.

Ένα θετικό επίτευγμα της διάσκεψης του Όσλο του 1997 είναι η συμφωνία για την απαγόρευση όλων των ναρκών κατά προσωπικού χωρίς εξαίρεση, και το ότι τα αποθέματα των ναρκών

() θα πρέπει να καταστραφούν εντός τεσσάρων ετών, ενώ θα πρέπει να αυξηθεί η χορήγηση ενίσχυσης προς τα κράτη που αντιμετωπίζουν προβλήματα

"Μη θανατηφόρα" όπλα()

Τα αποκαλούμενα μη θανατηφόρα όπλα δεν αποτελούν νέο τύπο όπλων, αλλά υπάρχουν εδώ και πολλά χρόνια, όπως για παράδειγμα μηχανήματα εκτόξευσης νερού, πλαστικές σφαίρες και δακρυγόνα αέρια. Σήμερα έχουν αναπτυχθεί βέβαια όπλα προηγμένης τεχνολογίας τα οποία, εκτός από το γεγονός ότι μπορεί να επιφέρουν σημαντικές ζημιές και να οδηγήσουν σε αναπηρία ή θάνατο, ονομάζονται "μη θανατηφόρα".

() θα πρέπει να καταστραφούν εντός τεσσάρων ετών, ενώ θα πρέπει να αυξηθεί η χορήγηση ενίσχυσης προς τα κράτη που αντιμετωπίζουν προβλήματα με τις νάρκες. Ένας μεγάλος αριθμός χωρών υπέγραψε τη σύμβαση () Υφίστανται περίπου 100 εκατομμύρια νάρκες στα αποθέματα.

(¹) Στις 5 Φεβρουαρίου 1998 η υποεπιτροπή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την ασφάλεια και τον αφοπλισμό διεξήγαγε δημόσια ακρόαση σχετικά με το HAARP και τα "μη θανατηφόρα" όπλα. Η παράγραφος αυτή βασίζεται στη συγκεκριμένη ακρόαση.

Οι τεχνολογίες για την καταστροφή τόσο του εχθρικού υλικού όσο και των ατόμων έχουν αναπτυχθεί σημαντικά. Ένα παράδειγμα αποτελούν τα ακουστικά όπλα, τα οποία παράγουν τόνους χαμηλής συχνότητας που συγχάινουν και αποπροσανατολίζουν τα άτομα και μπορούν συνεπώς να εξουδετερώσουν τον εχθρό. Άλλα παραδείγματα είναι ο κολλώδης αφρός και τα εκτυφλωτικά λείζερ. Χημικές ουσίες που χρωματίζουν το νερό μπορούν να επηρεάσουν τόσο τη γεωργία όσο και τον πληθυσμό. Τα ηλεκτρομαγνητικά κύματα μπορούν να εξουδετερώσουν τα συστήματα δεδομένων, πλοήγησης και επικοινωνίας του εχθρού. Τα αποκαλούμενα μη θανατηφόρα όπλα μπορούν επίσης να τεθούν κατά της υποδομής και των αρχών ενός κράτους, να θέσουν εκτός λειτουργίας τα σιδηροδρομικά συστήματα ή να επιφέρουν χάος στο οικονομικό σύστημα μιας χώρας. Το κοινό στοιχείο των συγκεκριμένων όπλων είναι ότι αποσκοπούν στην καθυστέρηση, την παρεμπόδιση και την υπερνίκηση του ενδεχόμενου εχθρού σε "στρατηγικό επίπεδο" ().

Το γεγονός ότι τα διάφορα αυτά οπλικά συστήματα φέρουν την ενιαία ονομασία "μη θανατηφόρα", προκαλεί σύγχυση και οδηγεί σε λανθασμένα αποτελέσματα. Μέσω του χαρακτηρισμού "μη θανατηφόρα" αποσκοπείται το να καταστούν τα συγκεκριμένα όπλα πιο

(¹) Τέτοια όπλα παράγονται π.χ. στις ΗΠΑ, την Κίνα, τη Μεγάλη Βρετανία, τη Γαλλία, τη Ρωσία και το Ισραήλ.

ανθρώπινα απ' ότι τα συμβατικά - δεν υφίστανται όμως ανθρώπινα όπλα. Η χρησιμοποίηση κάθε είδους όπλου είναι στενά συνδεδεμένη με τον κίνδυνο της πρόκλησης ζημιάς ή και θανάτου, γεγονός που αποτελεί στόχο κάθε όπλου. Τα "μη θανατηφόρα" όπλα προορίζονται να χρησιμοποιηθούν σε ένα πρώτο στάδιο μιας διαμάχης και μπορούν να αποτελέσουν μάλιστα αίτιο διαμάχης. Η χρησιμοποίηση βίας από στρατιώτες ή και αστυνομικούς μπορεί να αυξηθεί από το γεγονός ότι τα όπλα δε φαίνονται τόσο επικίνδυνα. Ο μεγαλύτερος κίνδυνος έγκειται στο ότι τα συγκεκριμένα όπλα ενδεχομένως αυξάνουν τη χρησιμοποίηση βίας για την επίλυση των διαμαχών.

Στόχος των μη θανατηφόρων όπλων είναι η εξουδετέρωση του εχθρού χωρίς ταλαιπωρίες και θάνατο. Το ερώτημα όμως του πώς και εναντίον ποιού χρησιμοποιούνται τα συγκεκριμένα όπλα είναι μια σημαντική πτυχή σε ότι αφορά τις συνέπειές τους. Ένα όπλο που μπορεί να εξουδετερώσει ένα στρατιώτη, μπορεί να προκαλέσει ζημιές ή και να επιφέρει το θάνατο σε ένα παιδί ή έναν ηλικιωμένο. Το από ποιά απόσταση και με τί πυροδοτείται το όπλο αποτελούν άλλους παράγοντες οι οποίοι επηρεάζουν τις επιπτώσεις τους. Ως σύγκριση μπορεί να αναφερθεί ότι τα συμβατικά όπλα προκαλούν θνησιμότητα "μόνο" 25%().

Τα αποκαλούμενα μη θανατηφόρα όπλα χρησιμοποιούνται ως αποτελεσματική βοήθεια στη μοντέρνα διεξαγωγή πολέμου, είτε ανεξάρτητα είτε σε συνδυασμό με τα συμβατικά όπλα. Για παράδειγμα, οι ΗΠΑ χρησιμοποίησαν κατά τον πόλεμο του Κόλπου όπλα με ραδιοσυχνότητα για να εξουδετερώσουν το σύστημα ενέργειας του Ιράκ(

), αν και γνώριζαν τις συνέπειες των συγκεκριμένων όπλων για τον πληθυσμό. Τα μη θανατηφόρα όπλα δεν θα πρέπει συνεπώς να λαμβάνονται υπόψη

Σε συνδυασμό με την ανάπτυξη όλο και διαφορετικών τύπων μη θανατηφόρων όπλων, αυξάνεται το ενδιαφέρον του στρατού, της αστυνομίας και της πολιτικής να δοκιμάσουν την αποτελεσματικότητά τους. Τα μη θανατηφόρα όπλα δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται ως μέσο πολιτικής παρέμβασης και κυριαρχίας των κρατών του Βορρά επί αυτών του Νότου.

(1) Dr Robin Coupland, Διεθνής Ερυθρός Σταυρός, εμπειρογνώμων κατά την ακρόαση.

() , αν και γνώριζαν τις συνέπειες των συγκεκριμένων όπλων για τον πληθυσμό. Τα μη θανατηφόρα όπλα δεν θα πρέπει συνεπώς να λαμβάνονται υπόψη ανεξάρτητα από ένα θανατηφόρο σύστημα, αλλά περισσότερο

) Nonlethal technology and airpower, 1993. Air Command and Staff College research project.

Δεν υφίσταται καμία αποτελεσματική νομοθεσία η οποία να ρυθμίζει τα μη θανατηφόρα όπλα. Μόνο ένας μικρός αριθμός των συγκεκριμένων όπλων και τεχνολογιών μπορεί να απαγορευθεί μέσω της ερμηνείας διαφόρων κανονισμών για τον έλεγχο των όπλων, όπως για παράδειγμα ο κολλώδης αφρός (ο οποίος χρησιμοποιήθηκε στη Σομαλία και τη Βοσνία). Διάφοροι τύποι λείζερ (οι οποίοι προκαλούν τύφλωση) έχουν περιορισθεί στη σύμβαση για ορισμένα συμβατικά όπλα. Οι βιολογικές τοξικές ουσίες (όπως για παράδειγμα η σαλμονέλα και άλλα μικρόβια) έχουν απαγορευθεί μέσω της σύμβασης για τα βιολογικά όπλα. Πολλά από τα όπλα αυτά μπορούν να επιφέρουν σημαντικές συνέπειες στο περιβάλλον. Για το λόγο αυτό το διεθνές δίκαιο θα πρέπει να ενισχυθεί ώστε να περιλαμβάνει ρυθμίσεις για τα νέα όπλα που αναπτύσσονται συνεχώς.

Το σχέδιο "Cygnus" της διεθνούς επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ελλείψει άλλων αξιόπιστων διεθνών προτύπων για τα μη θανατηφόρα όπλα. Το σχέδιο Cygnus έχει καταχωρήσει και δημιουργήσει κριτήρια για τα συμβατικά όπλα σε σχέση με

τη δυνατότητα θανάτωσης, τον τραυματισμό, την απαραίτητη θεραπεία, την παροχή αίματος κλπ. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να ταχθεί υπέρ της ρύθμισης των νέων τεχνολογιών για τα όπλα και της ανάπτυξης νέων στρατηγικών για τα όπλα μέσω διεθνών συμφωνιών.

Χημικά όπλα

Η δέσμευση των Ηνωμένων Εθνών για την εξάλειψη των χημικών όπλων και άλλων όπλων μαζικής καταστροφής στο Ιράκ οδήγησε σε σοβαρές ανησυχίες σχετικά με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των στρατιωτικών δραστηριοτήτων και ενίσχυσε την ανάγκη να εξευρεθούν οικολογικά αποδεκτές μέθοδοι για τον αφοπλισμό. Η σύμβαση για τα χημικά όπλα τέθηκε σε ισχύ τον Απρίλιο 1997. Σύμφωνα με το άρθρο 1, τα κράτη που επικύρωσαν τη σύμβαση δεσμεύονται να μην αναπτύξουν, παράγουν ή εξάγουν χημικά όπλα σε καμία χρονική στιγμή και υπό καμία προϋπόθεση. Δεσμεύονται επίσης να μην προβούν στη χρησιμοποίηση χημικών όπλων και να καταστρέψουν τα ήδη υφιστάμενα. Σύμφωνα με το άρθρο 3, τα κράτη θα πρέπει, το αργότερο 30 ημέρες μετά τη θέση σε ισχύ της σύμβασης, να αναφέρουν το εάν και πού διαθέτουν χημικά όπλα και να υποβάλουν σχέδιο καταστροφής τους. Η καταστροφή θα πρέπει να ξεκινήσει από τα παλαιότερα όπλα. 165 κράτη υπέγραψαν τη σύμβαση, 110 την έχουν ήδη επικυρώσει. 26 κράτη δεν έχουν υπογράψει τη σύμβαση, μεταξύ των οποίων και σημαντικά κράτη στη Μέση Ανατολή.

Η καταστροφή των χημικών όπλων έχει προκαλέσει σοβαρές ανησυχίες σχετικά με τις συνέπειες στο περιβάλλον -δεδομένου ότι σε αυτά περιλαμβάνονται εκατοντάδες τόνοι αερίου μουστάρδας, νευροτοξίνης και άλλων χημικών ουσιών. Τα χημικά όπλα μπορούν να καταστραφούν με καύση, πολύ λίγες όμως χώρες διαθέτουν αντίστοιχες εγκαταστάσεις. Η εξουδετέρωση των χημικών όπλων είναι πολυδάπανη, τρεις έως δέκα φορές πιο δαπανηρή απ' ό,τι η παραγωγή τους. Για να μπορέσει η Ρωσία, η οποία διαθέτει τα μεγαλύτερα αποθέματα χημικών όπλων, να καταστρέψει τα όπλα αυτά, χρειάζεται οικονομική ενίσχυση από άλλες χώρες. Στην Kambarka, μια πόλη στη Ρωσία, φυλάσσονται 6.000 τόνοι χημικών όπλων σε ξύλινα παραπήγματα μόνο 2 χιλιόμετρα από μια πυκνοκατοικημένη περιοχή. Η αντιμετώπιση τέτοιων ποσοτήτων τόσο τοξικών ουσιών απαιτεί τη σημαντική χρησιμοποίηση πόρων, ενώ η εξάλειψή τους διαρκεί πολλά χρόνια. Υφίσταται σημαντικός κίνδυνος ατυχημάτων, αλλά και κίνδυνος του να περιέλθουν τέτοια όπλα σε λάθος χέρια.

Έχει επιβεβαιωθεί ότι περίπου 150.000 τόνοι βομβών, βλημάτων από πυροβόλα όπλα και ναρκών γεμάτων με χημικές ουσίες, κυρίως αέριο μουστάρδας, φωσγένιο, ταμπούν και αρσενικό, ποντίστηκαν μετά το τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου στο Σκάγκερακ. Η αντίστοιχη ποσότητα για τη Βαλτική ανέρχεται σε 40.000 τόνους. Πολλά δοχεία έχουν υποστεί διάβρωση και τα χημικά όπλα έρχονται σε άμεση επαφή με το νερό της θάλασσας. Αποφασίστηκε παρόλα αυτά να παραμείνουν τα δοχεία στο βυθό της θάλασσας προς το παρόν, δεδομένου ότι ο κίνδυνος διαρροής μεγάλων ποσοτήτων τοξικών ουσιών κατά την ανέλκυσή τους είναι ακόμα μεγαλύτερος.

Πυρηνικά όπλα

Οι επιπτώσεις ενός πυρηνικού πολέμου για το περιβάλλον είναι τεράστιες. Ενδεχομένως οι συνδυασμένες συνέπειες των ραδιενεργών καταλοίπων σε μεγάλες περιοχές, η μείωση του στρώματος του όζοντος μέσω οξειδίων του αζώτου από πυρηνικές εκρήξεις και οι κλιματολογικές αλλαγές που θα προκληθούν από μεγάλες και διαρκείς φωτιές θα προκαλέσουν περιβαλλοντικές καταστροφές σε μεγάλες περιοχές του πλανήτη.

Οι πυρηνικές δοκιμές έχουν επίσης αποδεδειγμένα καταστροφικές συνέπειες για το περιβάλλον. Η συνολική ποσότητα των ραδιενεργών καταλοίπων που ελευθερώνονται στην ατμόσφαιρα από ατμοσφαιρικές δοκιμές εκτιμάται ότι είναι 100 και 1000 φορές μεγαλύτερη από αυτή που διέφυγε στην ατμόσφαιρα μετά την καταστροφή του Τσερνομπίλ(

). Η συνθήκη του 1963 για την εν μέρει κατάργηση των δοκιμών μεταξύ των ΗΠΑ, της ΕΣΣΔ και του Ηνωμένου Βασιλείου απαγόρευσε τις πυρηνικές

Η Γαλλία έχει διεξάγει από το 1966 περισσότερες από 180 πυρηνικές δοκιμές στην απόλλη της Μουρουρόα στον Ειρηνικό Ωκεανό με σημαντικές συνέπειες για το περιβάλλον(

). Πολλά κιλά επικίνδυνου πλουτωνίου ευρέθησαν στα ιζήματα του εδάφους των λιμνοθαλασσών της απόλλης της Μουρουρόα και αυτής της Φανγκατόφα.

). Η Ινδία και το Πακιστάν διεξήγαγαν επίσης προσφάτως πυρηνικές δοκιμές(

). Το τεχνικό επίπεδο των δοκιμών αυτών δεν θεωρείται ότι ελέγχεται επαρκώς, γεγονός που σημαίνει ότι οι εν λόγω πυρηνικές δοκιμές μπορεί να έχουν

(
) Η συνθήκη του 1963 για την εν μέρει κατάργηση των δοκιμών μεταξύ των ΗΠΑ, της ΕΣΣΔ και του Ηνωμένου Βασιλείου απαγόρευσε τις πυρηνικές δοκιμές στην ατμόσφαιρα, στο διάστημα και κάτω από την επιφάνεια του νερού.

) Charting potential uses of resources allocated to military activities for civilian endeavours to protect the environment, UN: A46/364 1991 § 26.

(
) Πολλά κιλά επικίνδυνου πλουτωνίου ευρέθησαν στα ιζήματα του εδάφους των λιμνοθαλασσών της απόλλης της Μουρουρόα και αυτής της Φανγκατόφα. Σωματίδια πλουτωνίου διασκορπίστηκαν επίσης στο έδαφος.

) The Impact of nuclear testing at Mururoa and Fangataufa, 1995.

(.) Η Ινδία και το Πακιστάν διεξήγαγαν επίσης προσφάτως πυρηνικές δοκιμές() Επιστημονικό περιοδικό New Scientist 1998.

(
) Το τεχνικό επίπεδο των δοκιμών αυτών δεν θεωρείται ότι ελέγχεται επαρκώς, γεγονός που σημαίνει ότι οι εν λόγω πυρηνικές δοκιμές μπορεί να έχουν συνέπειες για το περιβάλλον και πέρα από την ίδια την περιοχή.

) Μεταξύ της 11ης και της 13ης Μα_ου 1998 η Ινδία διεξήγαγε πέντε πυρηνικές δοκιμές. Το Πακιστάν προέβη σε έξι πυρηνικές δοκιμές μεταξύ της 28ης και της 30ης Μα_ου 1998.

Το πλουτώνιο αποτελεί την πιο επικίνδυνη γνωστή ουσία. Πολλές χώρες διαθέτουν σημαντικές ποσότητες στρατιωτικού πλουτωνίου, ενώ πυρηνικά όπλα μπορούν να παραχθούν σχετικά εύκολα και από "πολιτικό" πλουτώνιο. Εγκαταστάσεις οι οποίες χρησιμοποιούνται σήμερα για πολιτικούς σκοπούς μπορούν σε μικρό χρονικό διάστημα να μετατραπούν σε εργοστάσια παραγωγής όπλων. Κατά την επεξεργασία του πλουτωνίου προκύπτουν μεγάλες ποσότητες υψηλά ραδιενεργών υγρών αποβλήτων. Η αντιμετώπιση των πυρηνικών αποβλήτων συνδέεται με μεγάλα προβλήματα. Η μεγάλη παραγωγή όπλων μαζικής καταστροφής όπως έλαβε χώρα κατά τις τελευταίες δεκαετίες αποτέλεσε πηγή παραγωγής τεραστίων ποσοτήτων αποβλήτων. Δεν υφίσταται καμία γνωστή πραγματοποιήσιμη μέθοδος αποθήκευσης ραδιενεργών αποβλήτων. Τα απόβλητα αυτά τοποθετούνται συνήθως σε μεγάλα δοχεία, ενώ μεγάλες ποσότητες διοχετεύονται άμεσα στο περιβάλλον. Τα συγκεκριμένα ραδιενεργά απόβλητα είναι πολύ εύφλεκτα και μπορούν να ανατιναχθούν, εάν δεν αερίζονται ή ψύχονται. Το 1957 συνέβη ατύχημα στο ατομικό εργοστάσιο Chelyabinsk-65 κοντά στην πόλη Kystym στα Ουράλια, όπου ένα δοχείο με ραδιενεργείς ουσίες ανατινάχθηκε και ραδιενεργή απόβλητα εξαπλώθηκαν σε απόσταση 1000 τετραγωνικών χιλιομέτρων. 10.000 άτομα εκκενώθηκαν από την επικίνδυνη αυτή περιοχή. Στη λίμνη Karachay κοντά στο Chelyabinsk-65, μπορεί κάποιος ακόμα και

σήμερα απλά και μόνο με το να σταθεί στις όχθες της λίμνης να δεχθεί τόσο μεγάλη ραδιενεργή ακτινοβολία ώστε να πεθάνει αμέσως().

Στη Βαλτική υφίστανται μεγάλες περιοχές οι οποίες έχουν μολυνθεί από τις πρώην σοβιετικές στρατιωτικές δραστηριότητες. Στην Εσθονία η λίμνη Sillanmä, η οποία ονομάζεται και "πυρηνική λίμνη" περιέχει ραδιενεργή στρατιωτικά απόβλητα τα οποία αντιστοιχούν σε χιλιάδες ατομικά όπλα. Η λίμνη Sillanmä βρίσκεται περίπου 100 μέτρα από τη Βαλτική. Μια διαρροή προς τη Βαλτική θα είχε καταστροφικές συνέπειες για το περιβάλλον σε ολόκληρη την περιοχή.

Κατά τα τέλη της δεκαετίας του '80 η Ρωσία διέθετε περισσότερα πυρηνικά υποβρύχια από όλες τις υπόλοιπες χώρες του κόσμου. Η Χερσόνησος Κόλα και το Sevrodvinsk στη Ρωσία διαθέτουν ακόμα και σήμερα τη μεγαλύτερη συγκέντρωση αντιδραστήρων πυρηνικών όπλων (240 εγκαταστάσεις)(

). Μεγάλες ποσότητες ραδιενεργών αποβλήτων και πυρηνικά υποβρύχια βρίσκονται ακόμα στα ναυπηγεία στη Χερσόνησο Κόλα. Η Ρωσία και ο ρωσικός στόλος δεν είναι πλέον σε θέση να αντιμετωπίσουν τους πεπ

Ακόμα και μέσα στη Μόσχα διαπιστώθηκαν 1200 πηγές ραδιενεργούς δηλητηρίασης, όπως π.χ. σε λάκους με άμμο, σε καταφύγια, σε ιδιωτικά διαμερίσματα, σε γκαράζ και σε αθλητικές εγκαταστάσεις(

). Οι δυνατότητες εξεύρεσης και εξαγοράς πυρηνικών, χημικών και βιολογικών όπλων από στρατιωτικές αποθήκες αλλά και ουσιών από ερευνητικά ιν

(1.) Plutonium, Deadly Gold of the Nuclear Age, IPPNW και IEER 1995, σελ. 65.

(

). Μεγάλες ποσότητες ραδιενεργών αποβλήτων και πυρηνικά υποβρύχια βρίσκονται ακόμα στα ναυπηγεία στη Χερσόνησο Κόλα. Η Ρωσία και ο ρωσικός στόλος δεν είναι πλέον σε θέση να αντιμετωπίσουν τους πεπ

) Το 18% των παγκόσμιων πυρηνικών αντιδραστήρων βρίσκεται στη συγκεκριμένη περιοχή, Bellona Report Volume 2: 1996 The Russian Northern Fleet, σελ. 10.

(

). Οι δυνατότητες εξεύρεσης και εξαγοράς πυρηνικών, χημικών και βιολογικών όπλων από στρατιωτικές αποθήκες αλλά και ουσιών από ερευνητικά ινστιτούτα και τη βιομηχανία δεν θα πρέπει να υποτιμούνται.

) Atom declassified, 2 uppl. IPPNW Moskva 1996, σελ. 83.

Ιδιαίτερα σοβαρό πρόβλημα αποτελεί το γεγονός ότι δεν υφίσταται ο κατάλληλος εξοπλισμός για τη διάθεση των αποβλήτων κατά τρόπον ασφαλή προς το περιβάλλον. Τόσο από οικονομικής όσο και από περιβαλλοντικής άποψης, ένα σχετικό ατύχημα μπορεί να έχει καταστροφικές συνέπειες. Με κάθε χρόνο που περνά, και χωρίς να λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα, αυξάνεται ο κίνδυνος και το μέγεθος ενός σοβαρού ατυχήματος.

Υφίσταται μια συγκεκριμένη και ρεαλιστική πρόταση για τη σταδιακή απομάκρυνση των πυρηνικών όπλων του κόσμου. Η εν λόγω πρόταση παρουσιάστηκε τον Αύγουστο 1996 από μια ομάδα ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων η οποία αποτελεί την Επιτροπή της Καμπέρα(

). Τον Ιούλιο 1996, το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης έλαβε ομόφωνη απόφαση ότι το άρθρο 6 της συνθήκης για τη μη διάδοση των πυρηνικών όπλων

(

). Τον Ιούλιο 1996, το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης έλαβε ομόφωνη απόφαση ότι το άρθρο 6 της συνθήκης για τη μη διάδοση των πυρηνικών όπλων δεσμεύει τα κράτη που διαθέτουν πυρηνικά όπλα να διεξάγουν

) Η εν λόγω πρόταση διατίθεται στο Internet: www.dfat.gov.au/dfat/cc/cchome.html.

HAARP - Ένα οπλικό σύστημα που επηρεάζει το κλίμα

Στις 5 Φεβρουαρίου 1998 η υποεπιτροπή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την ασφάλεια και τον αφοπλισμό διεξήγαγε ακρόαση μεταξύ άλλων σχετικά με το HAARP. Αν και είχαν προσκληθεί εκπρόσωποι του NATO και των ΗΠΑ, κανείς από αυτούς δεν συμμετείχε στη συγκεκριμένη ακρόαση. Η επιτροπή εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι οι ΗΠΑ δεν απέστειλαν εκπρόσωπο ο οποίος θα μπορούσε να απαντήσει σε ερωτήσεις και να εκμεταλλευτεί την ευκαιρία να παραθέσει σχόλια για το υποβληθέν υλικό().

Το HAARP, ερευνητικό πρόγραμμα για την έρευνα της ακτινοβολίας υψηλής συχνότητας (High Frequency Active Auroral Research Project) διεξάγεται από κοινού από την αμερικανική αεροπορία και το Γεωφυσικό Ινστιτούτο του πανεπιστημίου της Αλάσκας στο Fairbanks. Αντίστοιχα πειράματα πραγματοποιούνται επίσης στη Νορβηγία, ενδεχομένως στην Ανταρκτική, καθώς και στην πρώην Σοβιετική Ένωση(

). Το HAARP αποτελεί ερευνητικό σχέδιο κατά το οποίο χρησιμοποιείται μια βασική επίγεια μονάδα και ένα δίκτυο με αντένες, όπου η κάθε μια διαθέτει

). Η ενέργεια που δημιουργείται θερμαίνει ορισμένα τμήματα της ιονόσφαιρας, γεγονός που δημιουργεί τρύπες στην ιονόσφαιρα και παράγει τεχνικούς

(¹) Η παράγραφος αυτή βασίζεται σε πληροφορίες από την ακρόαση.

() Το HAARP αποτελεί ερευνητικό σχέδιο κατά το οποίο χρησιμοποιείται μια βασική επίγεια μονάδα και ένα δίκτυο με αντένες, όπου η κάθε μια διαθέτει το δικό της πομπό, και όπου τμήματα της ιονόσφαιρας θερμαίνονται

() Dr. Nick Begich, εμπειρογνώμων κατά την ακρόαση.

() Η ενέργεια που δημιουργείται θερμαίνει ορισμένα τμήματα της ιονόσφαιρας, γεγονός που δημιουργεί τρύπες στην ιονόσφαιρα και παράγει τεχνικούς "φακούς".

() Στην ιονόσφαιρα υφίστανται μεγάλα προστατευτικά μαγνητικά πεδία, γνωστά ως ζώνες Van Allen, οι οποίες συγκεντρώνουν φορτισμένα σωματίδια (πρωτόνια, ηλεκτρόνια και σωματίδια άλφα).

Το HAARP μπορεί να χρησιμοποιηθεί για πολλούς σκοπούς. Μέσω του χειρισμού των ηλεκτρικών χαρακτηριστικών στην ατμόσφαιρα μπορούν να ελεγχθούν τεράστιες ποσότητες ενέργειας. Εάν χρησιμοποιηθεί ως στρατιωτικό όπλο, το σύστημα αυτό μπορεί να έχει καταστροφικές συνέπειες για τον εχθρό. Το HAARP μπορεί να παράγει εκατομμύρια φορές μεγαλύτερη ενέργεια σε μια συγκεκριμένη περιοχή από άλλες συμβατικές πηγές. Η ενέργεια μπορεί επίσης να διοχετευθεί προς ένα κινητό στόχο, π.χ. για την καταστροφή των εχθρικών πυραύλων.

Το σύστημα επιτρέπει επίσης την καλύτερη επικοινωνία με τα υποβρύχια και το χειρισμό των παγκοσμίων κλιματολογικών συνθηκών. Δυνατό είναι όμως επίσης και το αντίθετο, δηλαδή η διακοπή της επικοινωνίας. Κάποιος μπορεί με χειρισμούς της ιονόσφαιρας να διακόψει την παγκόσμια επικοινωνία, μεταδίδοντας όμως τη δικιά του. Μια περαιτέρω χρησιμοποίηση του συστήματος είναι η λήψη τομογραφιών της γης με ακτίνες X σε πολλά χιλιόμετρα βάθος για την ανακάλυψη κοιτασμάτων πετρελαίου ή φυσικού αερίου, αλλά και υπογείων στρατιωτικών εγκαταστάσεων. Άλλη χρησιμοποίηση του συστήματος HAARP είναι ως ραντάρ, το οποίο εξερευνεί τον ορίζοντα και εντοπίζει αντικείμενα σε μεγάλη απόσταση. Με τον τρόπο αυτό μπορούν να εντοπιστούν αντικείμενα τα οποία βρίσκονται στην άλλη πλευρά της καμπύλης της γης.

Από τη δεκαετία του '50 οι ΗΠΑ διεξάγουν εκρήξεις πυρηνικού υλικού στις ζώνες Van Allen(

) για να ερευνήσουν τις συνέπειες των ηλεκτρομαγνητικών κυμάτων που προκαλούνται από τις πυρηνικές ανατινάξεις σε τέτοιο ύψος στις ραδιοεπικοινωνίες

Μια άλλη καταστρεπτική συνέπεια του HAARP είναι οι τρύπες στην ιονόσφαιρα που προκαλούνται από τα δυνατά ραδιοκύματα.

Η ιονόσφαιρα μας προστατεύει από την εισερχόμενη κοσμική ακτινοβολία. Υφίσταται βέβαια η ελπίδα του να αποκατασταθούν οι τρύπες, οι εμπειρίες όμως με την τροποποίηση του στρώματος του όζοντος δείχνουν σε μια άλλη κατεύθυνση. Συνεπώς οι μεγάλες τρύπες στην προστατευτική ιονόσφαιρα παραμένουν.

Το HAARP αποτελεί θέμα παγκόσμιας ανησυχίας λόγω των σημαντικών επιπτώσεων στο περιβάλλον, ενώ θα πρέπει να εκτιμηθούν τα πλεονεκτήματα του συγκεκριμένου συστήματος σε σχέση με τους κινδύνους. Οι οικολογικές και ηθικές επιπτώσεις θα πρέπει να εξεταστούν, πριν πραγματοποιηθούν περαιτέρω ερευνητικές εργασίες. Το HAARP είναι ένα σχεδόν άγνωστο για το κοινό σχέδιο, γεγονός που θα πρέπει να αλλάξει.

() για να ερευνήσουν τις συνέπειες των ηλεκτρομαγνητικών κυμάτων που προκαλούνται από τις πυρηνικές ανατινάξεις σε τέτοιο ύψος στις ραδιοεπικοινωνίες και τη λειτουργία των ραντάρ. Το γεγονός αυτό δημιουργεί

) Το 1958 το ναυτικό των ΗΠΑ πυροδότησε τρεις βόμβες με σχάσιμο υλικό σε ύψος 480 χλμ. πάνω από το Νότιο Ατλαντικό. Το σχέδιο πραγματοποιήθηκε από το Υπουργείο Άμυνας και την επιτροπή ατομικής ενέργειας των Ηνωμένων Πολιτειών υπό το κωδικό όνομα "Project Argus". Πηγή: Dr. Rosalie Bertell.

Το HAARP συνδέεται με 50 χρόνια εντατικής διαστημικής έρευνας για στρατιωτικούς σκοπούς, συμπεριλαμβανομένου του σχεδίου "Πόλεμος των Άστρων", για τον έλεγχο των άνω στρωμάτων της ατμόσφαιρας και των επικοινωνιών. Αυτή η μορφή έρευνας θα πρέπει να θεωρηθεί ως σοβαρή απειλή προς το περιβάλλον, με ανυπολόγιστες επιπτώσεις στην ανθρώπινη ζωή. Ακόμα και σήμερα κανένας δεν γνωρίζει τις συνέπειες του HAARP. Το απόρρητο στη στρατιωτική έρευνα θα πρέπει να καταργηθεί. Θα πρέπει αντίθετα να προωθηθεί το δικαίωμα της κοινής γνώμης σε διαφάνεια και δημοκρατικό έλεγχο των στρατιωτικών ερευνητικών σχεδίων και του κοινοβουλευτικού ελέγχου.

Μια σειρά διεθνών συνθηκών και συμβάσεων (όπως η σύμβαση για την απαγόρευση στρατιωτικής ή άλλης εχθρικής χρησιμοποίησης τεχνολογιών που έχουν επιπτώσεις στο περιβάλλον, η συνθήκη για την Ανταρκτική, η συνθήκη για τις θεμελιώδεις αρχές των δραστηριοτήτων των κρατών κατά την έρευνα του διαστήματος, συμπεριλαμβανομένου του φεγγαριού και άλλων ουρανίων σωμάτων, καθώς και η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τη νομοθεσία της θάλασσας) θέτουν το σύστημα HAARP σε αμφισβήτηση όχι μόνο από την ανθρώπινη και πολιτική πτυχή, αλλά και από νομικής απόψεως. Η συνθήκη για την Ανταρκτική ορίζει ότι η Ανταρκτική μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο για ειρηνευτικούς σκοπούς(

). Αυτό σημαίνει ότι το HAARP αποτελεί παραβίαση του διεθνούς δικαίου. Όλες οι επιπτώσεις των νέων οπλικών συστημάτων θα πρέπει να εξετάζονται

() Αυτό σημαίνει ότι το HAARP αποτελεί παραβίαση του διεθνούς δικαίου. Όλες οι επιπτώσεις των νέων οπλικών συστημάτων θα πρέπει να εξετάζονται από ανεξάρτητους διεθνείς φορείς. Θα πρέπει επίσης να επιτε

) Άρθρο 1 της Συνθήκης για την Ανταρκτική.

Συνέπειες των στρατιωτικών δραστηριοτήτων στο περιβάλλον

Όχι μόνο τα στρατιωτικά οπλικά συστήματα αλλά γενικότερα όλες οι στρατιωτικές δραστηριότητες έχουν, σε κάποια μορφή, σημαντικές συνέπειες για το περιβάλλον, ακόμα και οι ασκήσεις σε καιρό ειρήνης. Παρόλα αυτά, όταν συζητείται η καταστροφή του περιβάλλοντος δεν αναφέρεται ποτέ ο ρόλος του στρατιωτικού τομέα γενικά, παρά μόνο ασκείται κριτική στις συνέπειες της αστικής κοινωνίας προς το περιβάλλον. Υφίστανται τουλάχιστον δύο εξηγήσεις για αυτό(

αυτό()). Λόγω του απορρήτου, οι στρατιωτικές δραστηριότητες δεν μπορούν να συζητηθούν εύκολα και είναι πολύ δύσκολη η σύγκριση του μεγαλύτερου

()). Λόγω του απορρήτου, οι στρατιωτικές δραστηριότητες δεν μπορούν να συζητηθούν εύκολα και είναι πολύ δύσκολη η σύγκριση του μεγαλύτερου συμφέροντος μιας χώρας, δηλαδή της ασφάλειας και της άμυνας, α

() Επίσημες εκθέσεις της Σουηδικής Κυβέρνησης SOU 1992: 104, σελ 54
Ο στρατός προσπαθεί να προετοιμαστεί εν καιρώ ειρήνης για τις πολλαπλές δραστηριότητες στον πόλεμο υπό όσο το δυνατόν πιο ρεαλιστικές συνθήκες. Για το σκοπό αυτό διεξάγονται πολεμικές ασκήσεις οι οποίες επιβαρύνουν κατά πολύ το περιβάλλον. Αυτό φάνηκε για παράδειγμα κατά την αποχώρηση των σοβιετικών στρατιωτικών μονάδων από τις εγκαταλελειμμένες στρατιωτικές βάσεις στην Ανατολική και Κεντρική Ευρώπη οι οποίες άφησαν βαθιά σημάδια στο περιβάλλον των συγκεκριμένων περιοχών. Οι στρατιωτικές ασκήσεις επιφέρουν σημαντικότερες ζημιές στο τοπίο και στην πανίδα. Οι ασκήσεις των μεγάλων μονάδων συνδέονται άμεσα με εκτεταμένες περιβαλλοντικές καταστροφές. Τα πεδία βολής για το πυροβολικό και τα τακτικά βλήματα χρειάζονται μεγάλες εκτάσεις για τη στρατιωτική εκμετάλλευσή τους. Επίσης η παραγωγή στρατιωτικού εξοπλισμού καθώς και ο σχετικός κλάδος της βιομηχανίας προκαλούν μεγάλα προβλήματα στο περιβάλλον.

Ο στρατιωτικός τομέας ευθύνεται επίσης για τις εκπομπές διαφόρων αερίων που επηρεάζουν το κλίμα, κυρίως διοξείδιο του άνθρακα, αλλά και για την καύση ορυκτών καυσίμων και την ελευθέρωση χλωροφθορανθράκων στο περιβάλλον, γεγονός που οδηγεί στην καταστροφή του στρώματος

όζοντος()). Η κατανάλωση καυσίμων πτήσης αποτελεί σημαντική πηγή εκπομπών όξινων ουσιών, όπως οξείδια του αζώτου και οξείδιο του θείου. Οι στρατιωτικ
_ας()). Τα αεροπλάνα που πετούν σε μεγάλα ύψη και οι πύραυλοι έχουν ιδιαίτερα καταστροφικές συνέπειες για το περιβάλλον, τόσο με την ηχορύπανση ό

Οι ασκήσεις βολής προκαλούν μόλυνση στο περιβάλλον από τα διάφορα μέταλλα· συχνά χρησιμοποιούνται μεγάλες ποσότητες πυρομαχικών μικρού διαμετρήματος που περιέχουν μόλυβδο και συνεπώς σημαντικές ποσότητες μολύβδου περιέρχονται στο περιβάλλον. Δυστυχώς, δεν υπάρχουν συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με την κατανάλωση μετάλλων.

()). Η κατανάλωση καυσίμων πτήσης αποτελεί σημαντική πηγή εκπομπών όξινων ουσιών, όπως οξείδια του αζώτου και οξείδιο του θείου. Οι στρατιωτικές δυνάμεις ευθύνονται για την κατανάλωση ενός πολύ μεγάλου

() Στρατιωτική άμυνα και περιβάλλον, τομεακή έκθεση 1995, σελ. 8

()). Τα αεροπλάνα που πετούν σε μεγάλα ύψη και οι πύραυλοι έχουν ιδιαίτερα καταστροφικές συνέπειες για το περιβάλλον, τόσο με την ηχορύπανση όσο και με τις εκπομπές των καυσίμων τους. Όλοι οι πύραυλοι που

() Μόνο οι σουηδικές στρατιωτικές δυνάμεις ελευθέρωσαν στο περιβάλλον μέσα σε ένα χρόνο 866.199 τόνους εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα· ίδια έκθεση σελ. 60.

Κατά τα τελευταία χρόνια μεγάλη ανησυχία έχει προκύψει από τις συνέπειες του αφοπλισμού στο περιβάλλον. Κάθε χρόνο καταστρέφονται μεγάλες ποσότητες εκρηκτικών υλών, κυρίως μέσω βιομηχανικών διαδικασιών. Ορισμένα είδη πυρομαχικών δεν μπορούν όμως για διάφορους λόγους να καταστραφούν με αυτόν τον τρόπο και γι'αυτό πρέπει να ανατιναχθούν. Φυσικά ο αφοπλισμός δεν μπορεί παρά να θεωρηθεί ένα θετικό και απαραίτητο μέτρο, θα πρέπει όμως να διεξαχθεί κατά τρόπον ώστε να μην ζημιώνεται το περιβάλλον. Συνεπώς, θα πρέπει να αναπτυχθούν φιλικές προς το περιβάλλον διαδικασίες για την καταστροφή των όπλων.

Πολλά κράτη έχουν ήδη ξεκινήσει να εκμεταλλεύονται τις δυνατότητες για τη χρησιμοποίηση στρατιωτικών πόρων με στόχο την αποκατάσταση του περιβάλλοντος που έχει καταστραφεί από τις στρατιωτικές δυνάμεις. Κάθε κοινωνικός τομέας πρέπει να αναλάβει ευθύνη απέναντι στο περιβάλλον, το ίδιο βέβαια θα πρέπει να πράξει και ο στρατιωτικός τομέας. Οι περιβαλλοντικές πτυχές θα πρέπει, όπως και για τα υπόλοιπα μέρη της κοινωνίας, να αποτελέσουν μέρος των δραστηριοτήτων των στρατιωτικών δυνάμεων και να συμπεριληφθούν στις διαδικασίες για τη λήψη απόφασης και τον προϋπολογισμό. Τον Μάιο 1993 το πρόγραμμα για το περιβάλλον των Ηνωμένων Εθνών (UNEP) αποφάσισε να καλέσει τις εθνικές κυβερνήσεις να θεσπίσουν εθνική νομοθεσία για τον στρατιωτικό τομέα "εφαρμογή των περιβαλλοντικών προτύπων στις στρατιωτικές εγκαταστάσεις". Η Φινλανδία για παράδειγμα εκπόνησε Πράσινη Βίβλο για τη ρύθμιση των επιπτώσεων των στρατιωτικών δραστηριοτήτων στο περιβάλλον. Το ίδιο έπραξε και η Σουηδία(

). Εκτός αυτού τον Ιούνιο 1996 η Σουηδία εκπόνησε από κοινού με τις ΗΠΑ περιβαλλοντικές κατευθυντήριες γραμμές για τις στρατιωτικές δραστηριότητες(

). Ο στρατός θα πρέπει να εκπονήσει περιβαλλοντικούς στόχους και να προτείνει μέτρα για να συμβάλει στη μείωση των συνεπειών στο περιβάλλον στο πλαίσιο της Ατζέντας 21 της Διακήρυξης του Ρίο(

). Τα κράτη θα πρέπει εκτός αυτού να υποβάλουν εκθέσεις στις οποίες να εξετάζονται οι παράγοντες που επηρεάζουν το περιβάλλον στον στρατιωτικό τομέα. Θα πρέπει επίσης να διεξάγονται εκτιμήσεις για τις επιπτώσεις των στρατιωτικών δραστηριοτήτων στο περιβάλλον σύμφωνα με την Ατζέντα 21 της Διακήρυξης του Ρίο(

Κάθε κυβέρνηση θα πρέπει να καταγράφει τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις και να προσδιορίζει τους στρατιωτικούς πόρους οι οποίοι διατίθενται για τους σκοπούς του περιβάλλοντος, να εκπονεί εθνικά περιβαλλοντικά σχέδια και να μεταδίδει τις εμπειρίες σε κατάλληλο όργανο στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή των Ηνωμένων Εθνών.

Όλο το στρατιωτικό προσωπικό αλλά και οι στρατολογημένοι θα πρέπει να εκπαιδεύονται στα περιβαλλοντικά θέματα. Οι στρατιωτικές δυνάμεις των Ηνωμένων Πολιτειών θεωρούνται

(
) . Εκτός αυτού τον Ιούνιο 1996 η Σουηδία εκπόνησε από κοινού με τις ΗΠΑ περιβαλλοντικές κατευθυντήριες γραμμές για τις στρατιωτικές δραστηριότητες(

) Εγχειρίδιο για το περιβάλλον και τις στρατιωτικές δυνάμεις.

(
) . Ο στρατός θα πρέπει να εκπονήσει περιβαλλοντικούς στόχους και να προτείνει μέτρα για να συμβάλει στη μείωση των συνεπειών στο περιβάλλον σύμφωνα με την Ατζέντα 21 της Διακήρυξης του Ρίο(

) Περιβαλλοντικές κατευθυντήριες γραμμές για τον στρατιωτικό τομέα με την υποστήριξη της επιτροπής του NATO για τις προκλήσεις της μοντέρνας κοινωνίας.

(
) . Τα κράτη θα πρέπει εκτός αυτού να υποβάλουν εκθέσεις στις οποίες να εξετάζονται οι παράγοντες που επηρεάζουν το περιβάλλον στον στρατιωτικό τομέα. Θα πρέπει επίσης να διεξάγονται εκτιμήσεις για τις επιπτώσεις των στρατιωτικών δραστηριοτήτων στο περιβάλλον σύμφωνα με την Ατζέντα 21 της Διακήρυξης του Ρίο(

) Η Ατζέντα 21 και η Διακήρυξη του Ρίο αποτελούν τα συγκεκριμένα αποτελέσματα της Διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για το περιβάλλον και την ανάπτυξη η οποία διεξήχθη στο Ρίο ντε Τζανέιρο το 1992.

ιδιαίτερα προοδευτικές στον συγκεκριμένο τομέα, κυρίως σε ό,τι αφορά τον εξοπλισμό, αλλά και σε ό,τι αφορά την κατάρτιση. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να εντατικοποιήσει τη συνεργασία της και την ανταλλαγή εμπειριών στον συγκεκριμένο τομέα με τις ΗΠΑ.

Στρατηγικές για τη χρησιμοποίηση των στρατιωτικών πόρων για τους στόχους του περιβάλλοντος

Για την πρόληψη των περιβαλλοντικών κρίσεων απαιτείται υποδομή, οργάνωση και αυξανόμενοι πόροι. Όλα αυτά υφίστανται στο πλαίσιο των στρατιωτικών δυνάμεων. Πολλοί πόροι του στρατιωτικού τομέα θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για να προστατεύσουν, να βελτιώσουν και να αποκαταστήσουν το περιβάλλον. Μια τέτοια δράση θα μπορούσε να βασιστεί σε δύο στάδια: στο στάδιο της καταγραφής των στρατιωτικών πόρων που θεωρούνται κατάλληλοι για τον συγκεκριμένο σκοπό και σε σχέδιο πολιτικής δράσης για τη διασφάλιση της διαθεσιμότητάς τους.

Φυσικά οι στρατιωτικοί πόροι διαφέρουν κατά πολύ από το ένα κράτος στο άλλο, περιλαμβάνουν όμως εξειδικευμένο προσωπικό, τεχνικούς, εξελιγμένο εξοπλισμό υψηλής τεχνολογίας, ικανότητα οργάνωσης και στρατιωτική έρευνα και ανάπτυξη. Ο στρατιωτικός τομέας βρίσκεται, με πολλούς τρόπους, στη μοναδική θέση να ενισχύσει τη διεθνή πολιτική ικανότητα για την εφαρμογή περιβαλλοντικών στρατηγικών. Το στρατιωτικό προσωπικό είναι καλά προετοιμασμένο και εξοπλισμένο για την παρέμβαση σε περίπτωση καταστροφών. Σε αντίθεση με τις πολιτικές δυνάμεις, ο στρατός είναι εκπαιδευμένος να διεξάγει αποστολές υπό τις πιο δύσκολες συνθήκες. Μπορεί να επενέβει στην περίπτωση περιβαλλοντικών ατυχημάτων και είναι εκπαιδευμένος στο χειρισμό και την καταστροφή άκρως τοξικών, ραδιενεργών και άλλων επικίνδυνων ουσιών.

Οι στρατιωτικές δυνάμεις διαθέτουν επίσης σημαντικές πληροφορίες οι οποίες μπορούν να βοηθήσουν στην εξακρίβωση αλλαγών στην ατμόσφαιρα, τη θάλασσα και την επιφάνεια της γης και συνεπώς να αποτελέσουν έγκαιρη προειδοποίηση για την αποφυγή περιβαλλοντικών καταστροφών. Οι στρατιωτικοί δορυφόροι, τα αεροπλάνα, τα σκάφη και τα υποβρύχια μπορούν να συλλέξουν πληροφορίες για τις αλλαγές του κλίματος καθώς και για τα θαλάσσια ρεύματα και τις αλλαγές στη θερμοκρασία στη θάλασσα. Τα ραντάρ που έχουν αναπτυχθεί για στρατιωτικούς σκοπούς μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τους στόχους του περιβάλλοντος. Τα ραντάρ υπερύθρων ακτίνων μπορούν να εξακριβώσουν αλλαγές στη θερμοκρασία στην επιφάνεια της γης. Για παράδειγμα, αμερικανικοί στρατιωτικοί δορυφόροι χρησιμοποιήθηκαν για τη διαπίστωση του αριθμού των φαλαινών, την καταχώρησή τους και τη διάσωσή τους.

Τα περιβαλλοντικά προβλήματα είναι παγκόσμια από τη φύση τους και για το λόγο αυτό απαιτείται σημαντική διεθνής συνεργασία για την πρόληψη περαιτέρω περιβαλλοντικών καταστροφών. Οι κοινές διεθνείς προσπάθειες μπορούν επίσης να εξυπηρετήσουν ένα διπλό σκοπό. Μπορούν να ενισχύσουν την αμοιβαία εμπιστοσύνη για το λόγο ότι διεξάγονται από κοινού: οι χώρες βοηθούν η μια την άλλη. Με τον τρόπο αυτό οι χώρες μπορούν επίσης να αναλάβουν σημαντική ευθύνη για το περιβάλλον σε σχέση με τη δύναμή τους(

). Ορισμένοι σημαντικοί τομείς για τη λήψη κοινών μέτρων θα μπορούσαν να είναι η μεταφορά τεχνολογίας, η κοινή κατάρτιση και η εκπαίδευση.

() . Ορισμένοι σημαντικοί τομείς για τη λήψη κοινών μέτρων θα μπορούσαν να είναι η μεταφορά τεχνολογίας, η κοινή κατάρτιση και η εκπαίδευση.

) Charting potential uses of resources allocated to military activities for civilian

Οι στρατηγικές για το περιβάλλον μπορούν να περιλαμβάνουν τον έλεγχο του περιβάλλοντος της γης, την αξιολόγηση των συλλεχθέντων στοιχείων, τον συντονισμό των επιστημονικών εργασιών και τη διάδοση των πληροφοριών. Ως ιδιαίτερη μορφή της διεθνούς βοήθειας θα μπορούσαν να διατεθούν εθνικοί πόροι της ΕΕ ή των Ηνωμένων Εθνών, ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν από κάποιο κράτος σε περίπτωση περιβαλλοντικής καταστροφής. Οι περιβαλλοντικές στρατηγικές θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν την παγκόσμια καταχώρηση των πόρων που θεωρούνται κατάλληλοι για την προστασία του περιβάλλοντος.

Θα μπορούσε να συγκροτηθεί ομάδα δράσης για την περίπτωση καταστροφών η οποία θα αποτελείται τόσο από πολίτες όσο και από στρατιώτες και η οποία θα επεμβαίνει σε περιπτώσεις άμεσης ανάγκης. Η συμμετοχή σε διεθνείς ειρηνευτικές και ανθρωπιστικές αποστολές αποτελεί ήδη σήμερα σημαντική δραστηριότητα των στρατιωτικών δυνάμεων. Θα πρέπει όμως να γίνει κάποιος διαχωρισμός μεταξύ των αποστολών στα πλαίσια συγκεκριμένων εθνικών συνόρων και αποστολών στην επικράτεια άλλου κράτους. Πολλά θα μπορούσαν να διδάξουν οι εμπειρίες των Ηνωμένων Εθνών στο συγκεκριμένο θέμα και θα πρέπει να γίνει σαφές ότι οι ασκήσεις ή η παρέμβαση στην επικράτεια άλλης χώρας θα πρέπει να πραγματοποιείται σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο. Θα πρέπει να εξετασθεί ποιοί πόροι των Ηνωμένων Εθνών ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορούν να διατεθούν βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα ως μέσα για την κοινή συνεργασία στην περίπτωση περιβαλλοντικών καταστροφών ή αντίστοιχων κρίσεων.

endeavours to protect the environment, UN: A46/364 1991.

Η στρατιωτική διμερής και πολυμερής συνεργασία έχει αυξηθεί σημαντικά. Στα πλαίσια του ΝΑΤΟ, έχει συγκροτηθεί μια δανική-γερμανική-πολωνική ομάδα η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί, εκτός από τις παραδοσιακές δραστηριότητες, και στην περίπτωση καταστροφών. Η εν λόγω ομάδα αναμένεται να λειτουργήσει την άνοιξη του 1999.

Τεχνολογικοί πόροι στον στρατιωτικό τομέα

Οι στρατιωτικοί τομείς των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ασχολούνται κυρίως με την έρευνα και την ανάπτυξη. Οι μεγάλες στρατιωτικές δυνάμεις δεν διαθέτουν μόνο μεγάλες τεχνολογικές δυνατότητες, αλλά ο συγκεκριμένος τομέας έχει παραμείνει ως επί το πλείστον ανεπηρέαστος από περικοπές του προϋπολογισμού σε σύγκριση με τα συμβατικά όπλα. Η εξέλιξη νέων προοδευτικών όπλων συνεχίζεται. Ο στρατιωτικός τομέας θα αποτελέσει ενδεχομένως τον κύριο καταναλωτή εξελιγμένης τεχνολογίας στο εγγύς μέλλον.

Οι περισσότερες σύγχρονες τεχνολογίες εξυπηρετούν ένα διπλό στόχο: μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο για στρατιωτικούς όσο και για πολιτικούς σκοπούς. Αυτό σημαίνει ότι η στρατιωτική τεχνολογία μπορεί να μεταφερθεί στον πολιτικό τομέα χωρίς πολυδάπανες τροποποιήσεις. Θα πρέπει παρόλα αυτά να ληφθεί υπόψη ότι τα ιδιαίτερος πολύπλοκα στρατιωτικά συστήματα, τα οποία βασίζονται σε προηγμένες τεχνολογίες, δεν είναι σχεδιασμένα για περιβαλλοντικούς σκοπούς αλλά απαιτούν ορισμένες προσαρμογές.

Η τεχνολογική δυνατότητα των στρατιωτικών οργανώσεων στις περισσότερες αναπτυσσόμενες χώρες δεν αρκεί για την επίλυση των περιβαλλοντικών προβλημάτων που αυτές αντιμετωπίζουν.

Η Κοινότητα των Αδεσμεύτων Κρατών και οι Αφρικανικές Χώρες έχουν τεράστιες ελλείψεις τεχνολογίας και περιβαλλοντικής τεχνολογίας. Σε παγκόσμια προοπτική θα πρέπει για το

λόγο αυτό η μεταφορά τεχνολογίας και τεχνογνωσίας να αποτελέσει καθήκον του στρατιωτικού τομέα.

Η συλλογή στοιχείων για το περιβάλλον και παρατηρήσεων μπορεί να διευκολυνθεί με τη χρησιμοποίηση σκαφών, αεροπλάνων και διαστημοπλοίων με στόχο τον προσδιορισμό και την εξακρίβωση καταχρήσεων στο περιβάλλον όπως παράνομες εναποθέσεις αποβλήτων και ορυκτελαίων ή φυσικών κινδύνων όπως πυρκαγιές στα δάση.

Μια άλλη ενδεχόμενη εφαρμογή των στρατιωτικών πόρων είναι η χρησιμοποίηση των στρατιωτικών δυνατοτήτων για τον έλεγχο δραστηριοτήτων οι οποίες μπορούν να προκαλέσουν ζημιές στο περιβάλλον. Οι στρατιωτικοί πόροι μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για τον έλεγχο της γεωργίας, της ξηρασίας, της αποψίλωσης και άλλων μορφών εκμετάλλευσης του εδάφους. Άλλοι τομείς εφαρμογής μπορούν να είναι η παροχή βοήθειας στις αναπτυσσόμενες χώρες, υπό μορφήν μεταφορών και ενισχύσεων στην περίπτωση καταστροφών, την εμπλούτιση λιμνών και δασών με ασβέστη με τη βοήθεια στρατιωτικών αεροπλάνων και σκαφών αλλά και την καταπολέμηση της παράνομης εναπόθεσης ορυκτελαίων, καθώς και τη χορήγηση πόρων για την έρευνα και την ανάπτυξη με στόχο το περιβάλλον.

Οι στρατιωτικές δυνάμεις στην υπηρεσία του περιβάλλοντος - ένα παράδειγμα

Το Κοινοβούλιο της Σουηδίας αποφάσισε στις 13 Δεκεμβρίου 1996 να ενσωματώσει την προστασία του περιβάλλοντος στην αμυντική πολιτική της χώρας και να εκπαιδεύει μακροπρόθεσμα 10.000 κληρωτούς ανά έτος στον τομέα της αστικής άμυνας(

). Η συγκεκριμένη απόφαση δεν έχει εφαρμοστεί έως σήμερα, αποτέλεσε όμως τη βάση για πρόταση που υπέβαλε ομάδα αξιωματικών(

). Η εν λόγω πρόταση παρουσιάστηκε επίσης σε ακρόαση της υποεπιτροπής για την ασφάλεια και τον αφοπλισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις 19 Μαΐου 1998. Ακολουθεί συνοπτική περιγραφή της πρότασης().

Η εκπαίδευση των στρατιωτών για την προστασία του περιβάλλοντος μπορεί να πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια της βασικής εκπαίδευσης των στρατευόμενων, και καθίσταται απαραίτητη ώστε να αντιμετωπιστούν κατάλληλα τα περιβαλλοντικά προβλήματα. Η καθιέρωση της στρατιωτικής κατάρτισης στον τομέα του περιβάλλοντος κάνει χρήση των υφιστάμενων κοινωνικών πόρων και δημιουργεί ένα νέο μέσον για τις διεθνείς προσπάθειες προστασίας του περιβάλλοντος.

Η κατάρτιση των στρατιωτών που ειδικεύονται στην προστασία του περιβάλλοντος μπορεί να διεξαχθεί σε συνεργασία με τις διάφορες αρχές στον τομέα της άμυνας, με τις κοινότητες, την τοπική αυτοδιοίκηση, τα πανεπιστήμια και τις ανώτερες σχολές, αλλά και με τις οργανώσεις για το περιβάλλον, τη βιομηχανία (για παράδειγμα την πετροχημική βιομηχανία, τη βιομηχανία παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος, τα ορυχεία και άλλες βιομηχανίες επεξεργασίας) αλλά και με τους διεθνείς εταίρους.

Οι συγκεκριμένοι στρατιώτες θα πρέπει να εκπαιδευτούν κατ'αρχάς με στόχο την αντιμετώπιση των μεγαλύτερων περιβαλλοντικών απειλών που υφίστανται στην περίπτωση πολέμου, αλλά και ως δυνάμεις διάσωσης και βοήθειας σε καιρό ειρήνης και πολέμου. Σύμφωνα με τη συγκεκριμένη πρόταση, η κατάρτιση περιλαμβάνει, στο τελικό της στάδιο, έξι λόχους ανά περιβαλλοντική ταξιαρχία σε δύο σειρές, δηλαδή σύνολο 12 λόχων ανά ταξιαρχία και έτος. Η κατάρτιση διεξάγεται από έναν εκπαιδευτή, έναν αξιωματικό υπεύθυνο για την ανίχνευση και την ενημέρωση και έναν διοικητή. Υπό τη συγκεκριμένη διοίκηση τίθενται επίσης έξι περιβαλλοντικοί λόχοι με έναν διοικητή, έναν τεχνικό για το περιβάλλον, μηχανικούς, έναν υπασπιστή και 12 εκπαιδευτές. Ο τεχνικός αρμόδιος για θέματα του περιβάλλοντος έχει εκτός αυτού στενή επαφή με τον τομέα της διάσωσης αλλά και με την έρευνα. Ως υποστήριξη των εργασιών τους, τα εν λόγω άτομα διαθέτουν μια μονάδα που ασχολείται με τα οικονομικά θέματα, το προσωπικό, το υλικό, τη σίτιση καθώς και στρατευόμενους για το περιβάλλον και την άμυνα. Ως πρώτο στάδιο οι διοικητές των ομάδων εκπαιδεύονται στην καθοδήγηση και συμμετέχουν σε βασική εκπαίδευση με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος.

(). Η συγκεκριμένη απόφαση δεν έχει εφαρμοστεί έως σήμερα, αποτέλεσε όμως τη βάση για πρόταση που υπέβαλε ομάδα αξιωματικών(

Νομοσχέδιο 1995/96: 12 Ανανέωση της στρατιωτικής θητείας.

(

). Η εν λόγω πρόταση παρουσιάστηκε επίσης σε ακρόαση της υποεπιτροπής για την ασφάλεια και τον αφοπλισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις 19 Μαΐου 1998.

) "Εκπαίδευση των στρατευόμενων στην υπηρεσία του περιβάλλοντος" και "Εκπαίδευση των στρατευόμενων για το περιβάλλον", περιβαλλοντική μονάδα στο Borås.

(²) Η πρόταση κατάρτισης λαμβάνει ως βάση το σύνταγμα στο Borås, μπορεί όμως να εφαρμοστεί και σε άλλες μονάδες.

Στο πρώτο στάδιο της εκπαίδευσης στους στρατιώτες παραχωρείται η βασική στρατιωτική εκπαίδευση και η εκπαίδευση στον τομέα του περιβάλλοντος, με ιδιαίτερη έμφαση στα στρατιωτικά καθήκοντα και τη φυσική εξάσκηση. Κατόπιν τούτου ακολουθεί περιβαλλοντική κατάρτιση και εκπαίδευση στη χρησιμοποίηση εξοπλισμού σχετικού με τα καθήκοντα των στρατιωτών. Το τελικό στάδιο της εκπαίδευσης χρησιμοποιείται για προκαθορισμένα περιβαλλοντικά σχέδια. Κατά τη διάρκεια της βασικής εκπαίδευσης οι περιβαλλοντικοί στρατιώτες μπορούν επίσης να συμμετέχουν, εκτός από τις προγραμματισμένες περιβαλλοντικές αποστολές, σε επείγουσες περιβαλλοντικές καταστροφές όπως πυρκαγιές στα δάση, χιονοθύελλες, κατολισθήσεις κλπ.

Μια καλά οργανωμένη περιβαλλοντική ταξιαρχία θα μπορούσε να βοηθήσει σημαντικά στις πλημμύρες στην Πολωνία, την Τσεχία και τη Γερμανία το 1997, στο ατύχημα με την κατάρρευση του φράγματος στην Ισπανία και στις κατολισθήσεις στην Ιταλία το 1998.

Μετά τη βασική εκπαίδευση σε καιρό ειρήνης, και υπό συνθήκες πολέμου, οι εκπαιδευόμενοι θα μπορούν σε ένα χρονικό διάστημα πέντε ετών να τίθενται για 24 έως 48 ώρες στη διάθεση της κοινωνίας στην περίπτωση περιβαλλοντικών καταστροφών ή άλλων εκτάκτων αναγκών. Αυτό μπορεί να καταστεί υποχρεωτικό, ή να πραγματοποιείται σε εθελοντική βάση.

Λειτουργικά, ο λόχος για την προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί κινητή μονάδα, κύριο καθήκον της οποίας είναι να ανταποκρίνεται, μέσα και έξω από τα σύνορα της χώρας, σε αιτήματα της σουηδικής τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων εθνικών επιχειρήσεων ανακούφισης (μόνο στη Σουηδία υφίστανται 10.000 "περιβαλλοντικές βόμβες" που θα πρέπει να καταστούν ακίνδυνες). Η συγκεκριμένη ομάδα πρέπει να εκτελεί το καθήκον της ανεξάρτητα ή σε συνεργασία με άλλες ομάδες του τομέα της διάσωσης, υπό τη διοίκηση της υπηρεσίας διάσωσης ή/και των τοπικών αρχών που ζητούν την παρέμβασή. Η ομάδα θα πρέπει, χρησιμοποιώντας δικά της μέσα μεταφοράς, να μπορεί να είναι σε θέση να εκτελέσει διάφορες αποστολές στο πλαίσιο της χώρας για διάρκεια 72 ωρών.

Όπως οι στρατιώτες των Ηνωμένων Εθνών χρησιμοποιούνται για ειρηνευτικές αποστολές, έτσι και οι στρατιώτες για την προστασία του περιβάλλοντος θα μπορούν να αναλάβουν καθήκοντα σε διεθνές επίπεδο, σε εθελοντική βάση, όπως οι ομόλογοί τους των Ηνωμένων Εθνών.

Παράρτημα 1

19 Μα_ου 1995 B4-0551/95

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ της κ. Rehn Rouva, σχετικά με την πιθανή χρησιμοποίηση πόρων του στρατιωτικού τομέα για στρατηγικές στον τομέα του περιβάλλοντος, όπως συμπεριλαμβάνεται κατόπιν απόφασης της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων, Ασφάλειας και Αμυντικής Πολιτικής.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- A. λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι το διεθνές περιβάλλον και τα οικολογικά προβλήματα που αντιμετωπίζονται σήμερα χαρακτηρίζονται από νέες πηγές ανασφάλειας και διαμάχης,
- B. επισημαίνοντας ότι οι αλλαγές αυτές θα έπρεπε να αντικατοπτρίζονται στο περιεχόμενο και στη μορφή προγραμμάτων για τη διατήρηση και τη δημιουργία ασφάλειας, δηλαδή στην πολιτική ασφάλειας και στην πολιτική άμυνας,
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη την αναγκαιότητα να υπάρξει επαναπροσδιορισμός των στόχων και πόρων των εν λόγω πολιτικών,
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι για την πρωτοβουλία αυτή είναι απαραίτητο να διατεθούν κατάλληλοι πόροι για την αντιμετώπιση της πρόκλησης που παρουσιάζει η αποτελεσματική προστασία του περιβάλλοντος· ότι ο στρατιωτικός τομέας παρουσιάζει μία μοναδική δυνατότητα για την αύξηση των πιθανοτήτων επίτευξης του εν λόγω στόχου,
- E. λαμβάνοντας υπόψη ότι, όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Ένωση, η πρωτοβουλία ενσωμάτωσης πόρων του στρατιωτικού τομέα σε περιβαλλοντικές στρατηγικές θα αποτελούσε μία ευκαιρία για την εξεύρεση νέων και ειρηνικών μέσων,
- ΣΤ. διαπιστώνοντας ότι το κόστος εφαρμογής των εν λόγω στρατηγικών θα μπορούσε να ανέλθει σε 774 δισ. δολάρια για τα επόμενα δέκα έτη και ότι το γεγονός αυτό αποδεικνύει πόσο σημαντική είναι η συνεργασία,
- Z. λαμβάνοντας υπόψη ότι προσφέρεται ένα νέο φάσμα έως τώρα ανεκμετάλλευτων δυνατοτήτων με τη νέα διεθνή κατάσταση και την πολιτική και στρατιωτική ύφεση,
- 1. προτείνει την εκπόνηση ευρωπαϊκού προγράμματος δράσης προκειμένου να ενσωματωθούν στις περιβαλλοντικές στρατηγικές πόροι του στρατιωτικού τομέα.

26 Νοεμβρίου 1998

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

(άρθρο 147 του Κανονισμού)

προς την Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων, Ασφάλειας και Αμυντικής Πολιτικής

σχετικά με την πρόταση ψηφίσματος για την εφαρμογή στρατηγικών αξιοποίησης στρατιωτικών πόρων υπέρ του περιβάλλοντος (έκθεση της κ. Theorin)

Επιτροπή Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Προστασίας των Καταναλωτών

Συντάκτης γνωμοδότησης: ο κ. Karl-Erik Olsson

Commented [COMMENT2]:

Τροπολογία ##

##

##

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Κατά τη συνεδρίασή της στις 20 Ιουλίου 1998 η Επιτροπή Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Προστασίας των Καταναλωτών όρισε συντάκτη γνωμοδότησης τον κ. Karl-Erik Olsson.

Κατά τις συνεδριάσεις της στις 12 Οκτωβρίου και 25 Νοεμβρίου 1998, η επιτροπή εξέτασε το σχέδιο γνωμοδότησης.

Κατά την τελευταία ως άνω συνεδρίαση, η επιτροπή ενέκρινε τα συμπεράσματα με 26 ψήφους υπέρ, 2 ψήφους κατά και 1 αποχή.

Έλαβαν μέρος στην ψηφοφορία οι βουλευτές: Collins, πρόεδρος· Dybkjær, αντιπρόεδρος· Olsson, συντάκτης γνωμοδότησης· d'Aboville, Blokland, Bowe, Breyer, Cabrol, Correia, Eisma, Estevan Bolea (αναπλ. Bébéar), Flemming, Florenz, González Álvarez, Graenitz, Hulthén, Kuhn, Lange (αναπλ. Díez de Rivera Icaza), Leopardi, McKenna, Oomen-Ruijten, Pimenta (αναπλ. Burtone), Pollack, Roth-Behrendt, Tamino, Τρακατέλλης, Valverde López, Virgin και White.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης, το τέλος του ψυχρού πολέμου και ο αφοπλισμός που ακολούθησε οδήγησαν σε μείωση των στρατιωτικών δαπανών κατά 34% από το 1988(

). Πολύ σημαντικοί οικονομικοί πόροι έχουν ελευθερωθεί μέσω των περικοπών των στρατιωτικών δαπανών, αλλά, ταυτόχρονα, παράγοντες όπως κρίσεις

(
) Πολύ σημαντικοί οικονομικοί πόροι έχουν ελευθερωθεί μέσω των περικοπών των στρατιωτικών δαπανών, αλλά, ταυτόχρονα, παράγοντες όπως κρίσεις εφοδιασμού, οικολογικές ανισορροπίες, μετανάστευση, εθνο

) Πηγή: Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI). Το 1988 οι συνολικές στρατιωτικές δαπάνες ανήλθαν σε 1066 δισ. δολάρια, ενώ το 1997 το SIPRI υπολόγισε ότι οι στρατιωτικές δαπάνες ανήλθαν σε 704 δισ. δολάρια.

Η κατάσταση αυτή τονίζει την ανάγκη να λαμβάνονται περισσότερο υπόψη περιβαλλοντικές πτυχές στο πλαίσιο της πολιτικής για την ασφάλεια και καθιστά σαφές ότι οι περιβαλλοντικές επενδύσεις αποτελούν σημαντικό παράγοντα στις προσπάθειες που καταβάλλονται για τη μελλοντική επίτευξη σταθερότητας στον τομέα της ασφάλειας.

2. ΣΧΟΛΙΑ

Σήμερα δεν υφίσταται άμεση στρατιωτική απειλή κατά της Ευρώπης και ο κίνδυνος να προκληθεί πόλεμος μεγάλης κλίμακος είναι ανύπαρκτος. Ταυτόχρονα όμως έχουν παρουσιαστεί άλλες απειλές μη στρατιωτικής φύσεως, μεταξύ άλλων η υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Η έλλειψη ποσίου νερού, η απεριοποίηση, οι κλιματικές αλλαγές και ατυχήματα σε χημικές βιομηχανίες και πυρηνικά εργοστάσια αποτελούν πραγματικές απειλές για τη διεθνή ασφάλεια. Τα δικαιώματα στους φυσικούς πόρους που ολοένα και μειώνονται δεν αποτελούν πλέον κατά κύριο λόγο μέσο της πολιτικής της αγοράς, αλλά συνιστούν συχνά τα ίδια, πηγή διεθνών διαμαχών.

Το γεγονός αυτό καθιστά απαραίτητο να διευρυνθεί η έννοια της ευρωπαϊκής ασφάλειας και άμυνας, ούτως ώστε να λαμβάνει περισσότερο υπόψη τις περιβαλλοντικές απειλές. Ο στρατιωτικός τομέας μπορεί να συμβάλλει με πόρους και γνώσεις στη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος, π.χ. μέσω δορυφορικού ελέγχου, με δράσεις καθαρισμού σε περίπτωση βιομηχανικών και πυρηνικών ατυχημάτων καθώς και με παρεμβάσεις σε περίπτωση φυσικών καταστροφών. Ο συντάκτης είναι, εντούτοις, της άποψης ότι η αλλαγή των απειλών πρέπει να αντιμετωπιστεί πρωταρχικά με την αναδιανομή των δημοσιονομικών πόρων, δηλαδή με τη μεταφορά πιστώσεων από την στρατιωτική άμυνα στην προστασία του περιβάλλοντος σε μη στρατιωτικό πλαίσιο, π.χ. προληπτικές περιβαλλοντικές δράσεις, δράσεις εξυγίανσης γαιών και υδάτων, ανάπτυξη των υπηρεσιών παροχής πρώτων βοηθειών και παρέμβασης σε περίπτωση καταστροφών καθώς και αύξηση των διεθνών περιβαλλοντικών ενισχύσεων.

Οι αμυντικές δράσεις και η στρατιωτική βιομηχανία έχουν σημαντική αρνητική επίπτωση στο περιβάλλον, π.χ. οι στρατιωτικές μεταφορές προκαλούν σημαντικές εκπομπές αερίων που συμβάλλουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου και στην όξινση και συνήθως προκαλούνται μεγάλες ζημιές στη βιοποικιλότητα τα πεδία ασκήσεων τα οποία στις περισσότερες περιπτώσεις πρέπει να εξυγιανθούν πριν να μπορέσουν να χρησιμοποιηθούν για μη στρατιωτικούς σκοπούς. Παρά το γεγονός ότι ο στρατιωτικός τομέας έχει σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, δεν υπόκειται παραδοσιακά στην περιβαλλοντική νομοθεσία που ισχύει για την αστική κοινωνία. Λαμβανομένης υπόψη της ολοένα και μεγαλύτερης επιβάρυνσης που ο στρατιωτικός τομέας προκαλεί στο περιβάλλον, ο τελευταίος πρέπει να υποβληθεί στην υπάρχουσα περιβαλλοντική νομοθεσία και να φέρει την ευθύνη για την εξυγίανση των περιοχών που έχουν υποστεί ζημιές εξ αιτίας παλαιότερων στρατιωτικών δραστηριοτήτων. Ο στρατιωτικός τομέας θα μπορούσε επίσης να αναπροσαρμοστεί καλύτερα στις περιβαλλοντικές απαιτήσεις, καθορίζοντας περιβαλλοντικούς στόχους και φροντίζοντας για την περιβαλλοντική εκπαίδευση ιδίου προσωπικού.

Ένα από τα ενδεχόμενα σοβαρότερα περιβαλλοντικά προβλήματα τα οποία συνεπάγεται ο γενικός αφοπλισμός είναι η έλλειψη ελέγχου των αποβλήτων που προέρχονται από τα παλαιά πυρηνικά όπλα και τις αποθήκες βιολογικών και χημικών όπλων. Σε πολλές περιπτώσεις είναι κατά πολύ δαπανηρότερη η καταστροφή των όπλων παρά η παραγωγή τους. Παραδείγματος χάριν το κόστος της καταστροφής χημικών όπλων ανέρχεται στο δεκαπλάσιο του κόστους της παραγωγής των.

Η χαώδης οικονομική κατάσταση στη Ρωσία και στις πρώην Δημοκρατίες της Σοβιετικής Ένωσης έχει οδηγήσει σε ελλιπή έλεγχο των υπεράριθμων αποθηκευμένων όπλων και σε καθυστέρηση της καταστροφής τους. Για το λόγο αυτό ο συντάκτης καλεί τα κράτη μέλη να καταβάλλουν προσπάθειες για αυξημένη διεθνή συνεργασία, στο πλαίσιο π.χ. των Ηνωμένων Εθνών και της εταιρικής σχέσης για την ειρήνη, με σκοπό την καταστροφή των όπλων αυτών και έναν όσο το δυνατόν φιλοπεριβαλλοντικότερο τρόπο.

Δεδομένου ότι η στρατιωτική βιομηχανία σε πολλά από τα κράτη μέλη της ΕΕ είναι συγκεντρωμένη σε συγκεκριμένες περιοχές, ο στρατιωτικός αφοπλισμός ενδέχεται να οδηγήσει σε σημαντικές κρίσεις της περιφερειακής πολιτικής. Για το λόγο αυτό η ΕΕ και τα κράτη μέλη πρέπει να αυξήσουν τις προσπάθειές τους για τη μετατροπή της στρατιωτικής παραγωγής και τεχνικής σε προϊόντα και εφαρμογές μη στρατιωτικού χαρακτήρα τόσο μέσω εθνικών όσο και μέσω χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ προγραμμάτων.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Επιτροπή Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Προστασίας των Καταναλωτών καλεί την Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων, Ασφάλειας και Αμυντικής Πολιτικής, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να ενσωματώσει στην έκθεσή της τα ακόλουθα συμπεράσματα.

Η Επιτροπή Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Προστασίας των Καταναλωτών:

- A. ότι οι συγκρούσεις ανά την υφήλιο είναι κυρίως ενδοκρατικές και όχι διακρατικές, και ότι οι διακρατικές συγκρούσεις αφορούν διαρκώς περισσότερο την πρόσβαση σε βασικούς ζωτικούς πόρους, ιδιαίτερα νερό, τροφή και καύσιμα,
- B. ότι η πρόσβαση σε τέτοιου είδους ζωτικούς πόρους και η διαθεσιμότητά τους συνδέονται εγγενώς με την υποβάθμιση του περιβάλλοντος και τη ρύπανση, ως αίτιο όσο και ως αιτιατό, και ότι λογική συνέπεια τούτου είναι ότι η πρόληψη των συγκρούσεων πρέπει να επικεντρώνεται διαρκώς περισσότερο σε τέτοια ζητήματα,
- Γ. ότι η πίεση για γη, τόσο για καλλιέργεια όσο και για δόμηση, που αποτελούσε ανέκαθεν μείζονα αιτία εντάσεων και συγκρούσεων, αυξάνεται διαρκώς περισσότερο λόγω της υποβάθμισης του περιβάλλοντος, ιδιαίτερα της κλιματικής μεταβολής και της συνακόλουθης ανόδου της στάθμης της θάλασσας,
- Δ. ότι όλοι οι ανωτέρω παράγοντες, που επηρεάζουν κυρίως τους φτωχότερους και ευπαθέστερους πληθυσμούς της γης, αυξάνουν διαρκώς την εμφάνιση των λεγόμενων "περιβαλλοντικών προσφύγων", με αποτέλεσμα αφενός άμεση πίεση για τις πολιτικές της ΕΕ στους τομείς της μετανάστευσης και της δικαιοσύνης, την αναπτυξιακή βοήθεια και τις δαπάνες για ανθρωπιστική βοήθεια και αφετέρου, εμμέσως, αυξανόμενα προβλήματα ασφαλείας για την ΕΕ λόγω περιφερειακής αστάθειας σε άλλα μέρη του κόσμου,
- Ε. ότι σύμφωνα με λεπτομερείς διεθνείς έρευνες που συγκέντρωσε και δημοσίευσε το Ινστιτούτο Κλίματος στην Ουάσινγκτον, ο αριθμός των "περιβαλλοντικών προσφύγων" υπερβαίνει τον αριθμό των "παραδοσιακών προσφύγων" (25 εκατομμύρια έναντι 22

εκατομμυρίων), αναμένεται δε να διπλασιαστεί έως το 2010 ή και να αυξηθεί ακόμη περισσότερο σύμφωνα με τη δυσμενέστερη πρόγνωση,

- ΣΤ. ότι το ζήτημα των "περιβαλλοντικών προσφύγων" δεν είναι παρά απλό σύμπτωμα μιας ανθρωπιστικής καταστροφής πολύ μεγαλύτερης κλίμακας, αν αναλογιστεί κανείς ότι 1,3 δισεκατομμύρια άνθρωποι ζουν σε συνθήκες απόλυτης φτώχειας σύμφωνα με τον ορισμό του ΟΗΕ· ότι πάνω από το ένα τέταρτο των ανθρώπων αυτών προσπαθούν να διαβιώσουν σε περιοχές της γης που είναι περιβαλλοντικώς εξαιρετικά ευπαθείς και έχουν τη μεγαλύτερη συμβολή στα παγκόσμια περιβαλλοντικά προβλήματα όπως η αποδάσωση και η απερίμωση,
- Ζ. ότι, μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου, μολονότι η διαχείριση των παγκόσμιων προβλημάτων απώλεσε τον κυρίαρχο ως τότε ιδεολογικό της μανδύα, καθοριζόμενη πλέον σε πολύ μικρότερο βαθμό από τις στρατιωτικές ισορροπίες, τούτο μένει ακόμη να εκφραστεί στο σύστημα διαχείρισης των παγκόσμιων πραγμάτων από τον ΟΗΕ, με μεγαλύτερη έμφαση στη συνοχή και την αποτελεσματικότητα τόσο των στρατιωτικών όσο και των μη στρατιωτικών συστατικών της πολιτικής για την ασφάλεια,
- Η. ότι, ωστόσο, η έμφαση στην αυξανόμενη εμπλοκή του ΟΗΕ στα παγκόσμια ζητήματα πολιτικής και ασφαλείας βρίσκεται ουσιαστικά στη μη στρατιωτική διάσταση και μάλιστα συνδέεται με την αλληλεξάρτηση εμπορίου, βοήθειας, περιβάλλοντος και βιώσιμης ανάπτυξης,
1. ζητεί από την Επιτροπή να υποβάλει στο Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο κοινή στρατηγική, όπως προβλέπεται από τη Συνθήκη του Άμστερνταμ, που να συνδυάζει τις πτυχές ΚΕΠΠΑ της πολιτικής της Ένωσης με τις πολιτικές της στους τομείς του εμπορίου, της βοήθειας, της ανάπτυξης και της προστασίας του περιβάλλοντος σε διεθνές επίπεδο για το διάστημα 2000 έως 2010, προκειμένου να αντιμετωπισθούν τα ακόλουθα επιμέρους ζητήματα και οι μεταξύ τους αλληλεξαρτήσεις:
- α) παραγωγή γεωργικών προϊόντων και ειδών διατροφής και περιβαλλοντική υποβάθμιση·
 - β) έλλειψη νερού και διασυνοριακή υδροδότηση·
 - γ) αποδάσωση και αποκατάσταση των λεκανών απορρόφησης διοξειδίου του άνθρακα·
 - δ) ανεργία, υποαπασχόληση και απόλυτη φτώχεια·
 - ε) βιώσιμη ανάπτυξη και κλιματική μεταβολή·
 - στ) αποδάσωση, απερίμωση και δημογραφική ανάπτυξη·
 - ζ) η συνάρτηση όλων των ανωτέρω με την υπερθέρμανση της ατμόσφαιρας και ο ανθρωπιστικός και περιβαλλοντικός αντίκτυπος της αυξανόμενης εμφάνισης ακραίων καιρικών φαινομένων·
2. θεωρεί ότι η κοινή στρατηγική της ΕΕ θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη καθέναν από τους ανωτέρω παράγοντες ως προς τη μεμονωμένη και τη συλλογική συμβολή τους στο επίπεδο του οργανωμένου εγκλήματος, ιδιαίτερα όσον αφορά το λαθρεμπόριο ναρκωτικών, και στην αυξανόμενη μεταναστευτική πίεση προς την ΕΕ, καθώς και ως προς τις επιπτώσεις τους στις πολιτικές της ΕΕ στους τομείς των εξωτερικών υποθέσεων, της ανάπτυξης και της ασφαλείας υπό το φως των συνεπειών τους για την περιφερειακή σταθερότητα και ανάπτυξη·

3. διαπιστώνει ότι το περιβαλλοντικό πρόβλημα αποτελεί σήμερα τη μεγαλύτερη απειλή για την ανθρωπότητα και ότι οι σημερινοί κίνδυνοι για την ασφάλεια περιλαμβάνουν όχι μόνον τις παραδοσιακές συγκρούσεις αλλά και μη στρατιωτικές απειλές όπως κρίσεις εφοδιασμού και οικολογικές ανισορροπίες·
4. διαπιστώνει ότι οι προληπτικές περιβαλλοντικές δράσεις αποτελούν σημαντικό μέσο για την πολιτική ασφάλειας· καλεί για το λόγο αυτό τα κράτη μέλη να καθορίζουν περιβαλλοντικούς και υγειονομικούς στόχους ως μέρος των μακροπρόθεσμων αξιολογήσεων άμυνας και ασφάλειας, των στρατιωτικών ερευνών και σχεδίων δράσης τους·
5. αναγνωρίζει το σημαντικό ρόλο του στρατού στη δημοκρατική κοινωνία και το καθήκον του για την άμυνα της χώρας, όπως επίσης το γεγονός ότι οι πρωτοβουλίες για τη διαφύλαξη και την επίτευξη της ειρήνης μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην πρόληψη των περιβαλλοντικών καταστροφών·
6. καλεί τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν την περιβαλλοντική νομοθεσία που ισχύει για την αστική κοινωνία σε όλες τις στρατιωτικές δραστηριότητες και να επιβάλουν στον στρατιωτικό τομέα την ευθύνη, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης, για τη διερεύνηση, τον καθαρισμό και την εξυγίανση των περιοχών που έχουν υποστεί βλάβες εξ αιτίας παλαιότερων στρατιωτικών δραστηριοτήτων, ούτως ώστε οι περιοχές αυτές να μπορέσουν να επαναχρησιμοποιηθούν για μη στρατιωτικούς σκοπούς· τούτο είναι ιδιαίτέρως σημαντικό σε σχέση με τους εκτενείς χώρους απόθεσης χημικού και συμβατικού οπλισμού κατά μήκος των ακτών της ΕΕ·
7. καλεί όλα τα κράτη μέλη να καθορίσουν περιβαλλοντικούς και υγειονομικούς στόχους και σχέδια δράσης ώστε να ενισχύσουν τα μέτρα που λαμβάνουν οι ένοπλες δυνάμεις τους για την προστασία του περιβάλλοντος και της υγείας·
8. εφιστά την προσοχή στη ριζική αλλαγή της κατάστασης της ασφάλειας ανά τον κόσμο, η οποία έλαβε χώρα ως συνέπεια του τέλους του ψυχρού πολέμου και της μειωμένης ανάγκης στρατιωτικών πόρων· καλεί τα κράτη μέλη να προβούν σε ριζική ανακατανομή των δημοσιονομικών πόρων με τη μεταφορά πιστώσεων από τον στρατιωτικό τομέα, συμπεριλαμβανομένων της άμεσης ή έμμεσης έρευνας στρατιωτικού χαρακτήρα, σε άλλους τομείς όπως οι υπηρεσίες παροχής πρώτων βοηθειών, οι δράσεις παρέμβασης σε περίπτωση καταστροφών, η εξυγίανση των υδάτων και των γαιών και οι προληπτικές δράσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και των πολιτών καθώς επίσης να δημιουργήσουν στους κόλπους των ενόπλων δυνάμεων διάφορες μονάδες περιβαλλοντικής προστασίας οι οποίες να είναι σε θέση να επεμβαίνουν άμεσα για την αντιμετώπιση καταστροφών·

9. θεωρεί ότι η χρήση ραδιενεργών πηγών ενέργειας (RTG) στα διαστημόπλοια που χρησιμοποιούνται στα διαστημικά προγράμματα τόσο του πολιτικού όσο και του στρατιωτικού τομέα (π.χ. του Cassini, που θα πραγματοποιήσει πτήση γύρω από τη γη το προσεχές έτος), καθώς και η συνεχιζόμενη ανάπτυξη συστημάτων "πολέμου των άστρων" συνιστούν μείζονα περιβαλλοντικό κίνδυνο και ζητεί την άμεση διακοπή των δραστηριοτήτων αυτών, δεδομένου μάλιστα ότι είναι τώρα δυνατή σε όλες σχεδόν τις αποστολές η ανάπτυξη ηλιακών συσσωρευτών ως εναλλακτική λύση στις RTG.
10. υπογραμμίζει ότι μια από τις δυνατότερες περιβαλλοντικές απειλές πλησίον της ΕΕ έγκειται στον ανεπαρκή έλεγχο των αποβλήτων από την παραγωγή πυρηνικών όπλων καθώς και των αποθηκευμένων βιολογικών και χημικών όπλων και στην ανάγκη του καθαρισμού μετά από στρατιωτικές δραστηριότητες· υπογραμμίζει ότι είναι σημαντικό τα κράτη μέλη να καταβάλλουν προσπάθειες για την αύξηση της διεθνούς συνεργασίας, στο πλαίσιο του ΟΗΕ και της εταιρικής σχέσης για την ειρήνη, με σκοπό την καταστροφή των όπλων αυτών κατά έναν όσο το δυνατόν φιλοπεριβαλλοντικότερο τρόπο·
11. θεωρεί το σύστημα επέμβασης στην ιονόσφαιρα, HAARP, του στρατού των ΗΠΑ, που είναι τοποθετημένο στην Αλάσκα και αποτελεί τμήμα μόνο της ανάπτυξης και εγκατάστασης ηλεκτρομαγνητικού οπλισμού για εσωτερική και εξωτερική ασφάλεια, ως παράδειγμα της σοβαρότερης επερχόμενης στρατιωτικής απειλής για το παγκόσμιο περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία, δεδομένου ότι επεμβαίνει στο άκρως ευαίσθητο και δυναμικό σύστημα της βιόσφαιρας για στρατιωτικούς σκοπούς ενώ δεν είναι σαφείς όλες οι επιπτώσεις του, ζητεί δε από την Επιτροπή, το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη να ασκήσουν πίεση στην Κυβέρνηση των ΗΠΑ, τη Ρωσία και άλλα κράτη που εμπλέκονται σε τέτοιου είδους δραστηριότητες, προκειμένου αυτές να τερματιστούν και να συναφθεί παγκόσμια σύμβαση κατά των όπλων αυτού του τύπου·
12. ζητεί, ιδιαίτερα, τη σύναψη διεθνούς σύμβασης για την απαγόρευση σε παγκόσμια κλίμακα κάθε δραστηριότητας έρευνας και ανάπτυξης, πολιτικού ή στρατιωτικού χαρακτήρα, η οποία αποσκοπεί στην εφαρμογή χημικών, ηλεκτρικών ηχητικών-παλμικών ή άλλων λειτουργικών του ανθρώπινου εγκεφάλου στην ανάπτυξη όπλων τα οποία μπορεί να επιτρέπουν οποιασδήποτε μορφής χειραγώγηση ανθρώπινων όντων, συμπεριλαμβανομένης της ενδεχόμενης εγκατάστασης τέτοιων συστημάτων·
13. θεωρεί ότι, υπό το φως των ανωτέρω, η απειλή για το παγκόσμιο περιβάλλον, την οποία συνιστά η ύπαρξη και η ενδεχόμενη χρησιμοποίηση πυρηνικών όπλων από λάθος ή παράνομα υπερβαίνει σήμερα κατά πολύ οποιαδήποτε δυνατή απειλή κατά της άμυνας και της ασφάλειας των πέντε δεδηλωμένων πυρηνικών δυνάμεων, για την αποτροπή της οποίας τα όπλα αυτά σχεδιάστηκαν και αναπτύχθηκαν, σύμφωνα με τον ορισμό που δίνεται από τη Συνθήκη για τη μη διάδοση των πυρηνικών όπλων (NPT)·
14. φρονεί ότι, δεδομένων των ιδιαίτερα δυσχερών συνθηκών στις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, η απειλή για το παγκόσμιο όσο και το τοπικό περιβάλλον, που προέρχεται από την υποβάθμιση της κατάστασης των πυρηνικών όπλων και υλικού που εξακολουθούν να κατέχουν οι χώρες αυτές, καθιστά ακόμη επιτακτικότερη προτεραιότητα την επίτευξη συμφωνίας για την περαιτέρω σταδιακή εξάλειψη των πυρηνικών όπλων·

15. καλεί το Συμβούλιο, και ιδιαίτερα τις Κυβερνήσεις της Μεγάλης Βρετανίας και της Γαλλίας, να αναλάβουν ηγετικό ρόλο στο πλαίσιο της NPT και της Διάσκεψης για τον Αφοπλισμό, στις περαιτέρω διαπραγματεύσεις για την πλήρη τήρηση των δεσμεύσεων σχετικά με τη μείωση των πυρηνικών όπλων, με απώτερο στόχο την εξάλειψή τους το ταχύτερο δυνατόν, σε επίπεδα τέτοια ώστε στο μεταξύ το παγκόσμιο απόθεμα πυρηνικών όπλων να μην συνιστά απειλή για την ακεραιότητα και τη βιωσιμότητα του παγκόσμιου περιβάλλοντος·
16. εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι η σημαντική μείωση των στρατιωτικών δαπανών ενδέχεται να οδηγήσει σε περιφερειακές διαταραχές και καλεί τα κράτη μέλη να εντατικοποιήσουν τις προσπάθειές τους για την μετατροπή της στρατιωτικής παραγωγής και τεχνολογίας προς μη στρατιωτικά προϊόντα και εφαρμογές τόσο μέσω εθνικών προγραμμάτων όσο και μέσω κοινοτικών πρωτοβουλιών όπως το πρόγραμμα CONVER·
17. ζητεί από την Προεδρία του Συμβουλίου και από την Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο I.7 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, να του εκθέσουν τη θέση της Ένωσης όσον αφορά τα συγκεκριμένα ζητήματα που θίγει το παρόν ψήφισμα, στο πλαίσιο των επικείμενων συνεδριάσεων των Ηνωμένων Εθνών, των υπηρεσιών και των οργάνων τους, και ειδικότερα της προπαρασκευαστικής επιτροπής για την NPT του 1999, της Διάσκεψης για τον Αφοπλισμό και όλων των σχετικών διεθνών βημάτων·
18. ζητεί από το Συμβούλιο να δραστηριοποιηθεί εντονότερα προκειμένου οι ΗΠΑ, η Ρωσία, η Ινδία και η Κίνα να υπογράψουν το Σύμφωνο της Οττάβας του 1997 σχετικά με την απαγόρευση των ναρκών κατά προσωπικού.